

LEDER		HORISONT	
04	Fundamentalist eller bibeltro? <i>Henning Haahr Andersen</i>	22	For dit er Riget og magten og æren
		23	Angst
TEMA: VI TROR PÅ KODETS OPSTANDELSE		ANDRE ARTIKLER	
06	Hvad skete der påskemorgen? <i>Jens Lomborg</i>	24	Meninger om menigheder <i>Johannes Krejberg Haahr</i>
10	Er Jesu opstandelse pålidelig? <i>Nils Andersen</i>	28	Hvordan bør vi opfatte evangeliet? <i>D.A. Carsen</i>
13	Med venner i lys vi tale <i>Sune Skarsholm</i>	FOR TROEN	
18	Kapellet <i>Ditte Olsen</i>	31	Evangeliets kraft i vores svaghed <i>Vesa Ollilainen</i>
19	Opstandelsen og det daglige liv <i>Peter E. Nissen</i>	36	Skraldespandsmødet <i>Anne Christine Pedersen</i>
		BØGER	
		38	Bibelens syn på sig selv

Vi skal blive dem, som vi oprindeligt var skabt til at være – men med den væsentlige forskel, at vi aldrig mere kan synde

LEDER

Fundamentalist eller bibeltro?

AF HENNING HAAHR ANDERSEN

For 20 år siden – eller er det 30? – kaldte jeg mig selv fundamentalist. Jeg syntes, det var et ord, der på en god måde beskrev noget væsentligt om mit forhold til Gud.

Det udtrykte, at min tro byggede på et fundament, nemlig Bibelen. Bibelen er Guds Ord. Her har Gud givet sig til kende for mig, her kan jeg lære ham at kende, her har han afsløret sandheden om sig selv.

Tidligere fundamentalist

Jeg er ikke længere fundamentalist. I hvert fald bruger jeg ikke længere det ord om mig selv. For det har skiftet betydning.

Wikipedia siger ganske vist, at "*fundamentalisme* er en generel betegnelse for en form for religiøsitet, hvis udøvere læser deres hellige skrift(er) meget bogstaveligt." Men så føjes der til: "Ofte bruges betegnelsen fundamentalisme om en ekstrem gruppe tilhørere af en given religion i modsætning til en moderat gruppe."

Jeg kan såmænd godt leve med at blive kaldt ekstremist. Jeg er bevidst om, at jeg hører til et mindretal. Det har kristne stort set altid gjort

op gennem den kristne kirkes historie.

I manges ører bliver en fundamentalist imidlertid straks sat i bås med yderligtgående fanatiske muslimer, der ikke viger tilbage for at bedrive terrorhandlinger og slå ihjel, og som ovenikøbet mener at tjene deres gud på den måde.

Det hjælper ikke meget at kalde sig kristen fundamentalist. Mange vil hævde, at fundamentalister er ens, hvad enten de bekender sig til Jesus eller til Muhammed eller en helt tredje. Uanset logikken – eller mangel på samme – i disse argumenter, så er *fundamentalist* blevet et belastet ord, som jeg ikke længere kan bruge.

Nu bibeltro

Så nu kalder jeg mig *bibeltro*. Det ord har den fordel, at det med det samme fortæller, at min tro har noget med Bibelen og dermed kristendommen at gøre.

”Men du tror vel ikke på en bog?,” vil nogle indvende. Mit svar er, at jeg tror på Jesus – og vel at mærke den Jesus, som Bibelen fortæller om. Jeg har aldrig forstået, hvordan man kan tro på ham uden samtidig at tro på det, han siger. Jesus lærte os ved sin egen holdning til skriften, at her finder vi sandheden om Gud.

At bøje sig for Guds Ord

Men jeg har et andet problem med ordet *bibeltro*. Det passer ikke så godt på mig. For at være bibeltro er ikke blot at sætte denne etikette på sig selv. Man kan ikke være bibeltro uden at kende Bibelen. Bibeltroskab forudsætter bibelkendskab og måske endda bibelkundskab. Det sidste står det sløjt til med.

Man er i min optik heller ikke bibeltro, hvis man ikke vil bøje sig for Guds Ord, give Guds Ord ret. Ikke bare for de afsnit, som man helt umiddelbart er glad for at tilslutte sig, men hele Bibelen.

Det kan være svært. Bibelen harmonerer jo ikke altid med min mening. Jeg har mange gange forsøgt at få Bibelen til at bekræfte mig i mine holdninger. Det er ikke spor rart igen og igen at blive afsløret, og at blive klar over, at Guds tanker er højere end mine tanker, hans veje højere end mine veje.

At være bibeltro er til stadighed at være i Guds skole. Den skole, hvor jeg lærer Gud at kende, som han er, og ikke som jeg i min begrænsethed og selvoptagethed synes, han burde være.

Samtidig er det netop i denne skole, at Helligånden forklarer mig, hvem Gud er, hvad han har gjort for mig, og hvad han vil gøre for mig. Specielt går det op for mig, hvor godt det er, at Gud på alle måder er højere end mig.

Bibelvækkelse

Jeg var som ung i den privilegerede situation at være en del af en bibelvækkelse, som gik hen over landet i 1960'erne. I den ungdomsforening, jeg kom I, var det en sport at kende sin bibel: Hvem vidste, hvor de forskellige bibelske udtryk stod, og hvordan sammenhænge var?

Jeg har aldrig forstået, hvordan man kan tro på Jesus uden samtidig at tro på det, han siger. Jesus lærte os ved sin egen holdning til skriften, at her finder vi sandheden om Gud

Hvem kunne give et bibelsk svar på de forskellige spørgsmål?

Vel var der elementer i denne sport, som mest gik ud på at slå hinanden i hovedet med skriftsteder, men trods dette gjorde denne optagethed af Bibelen noget ved os. Vi læste i vores bibel. Ikke bare overfladisk men vi forsøgte virkelig at trænge ind i dens budskab til os.

Og i dette arbejde med Bibelen, skete der det fantastiske, at Guds Ord gav sig til at arbejde med os. Flyttede noget for os. Det hører uden tvivl også med til den historie, at jeg fik lov at vokse op i et hjem, hvor Bibelen havde en særstilling. Den blev brugt dagligt, og jeg var ikke gammel, før jeg forstod, at den var anderledes end andre bøger.

Det sidder stadig dybt i mig, at et svar på et åndeligt spørgsmål kun har virkelig værdi, hvis det kan begrundes med et bibelcitater.

Bibelglæde

Vi har brug for en ny bibelvækkelse i dag. Og for bibelkundskab. Derfor syntes jeg, at projekt ”Bibelglæde 2014” var et fantastisk godt og rigtigt initiativ. Det må gerne gentages.

Alle vi, der kender bare lidt til bibelglæde, må være med til at smitte andre med den. Vi må ved daglig og kontinuerlig brug tilegne os Bibelen. Dermed kan det siges om os: ”... ved stadig brug har [de] opøvet deres evner, så de kan skelne mellem godt og ondt” (Hebr 5, 14). ■

Henning Haahr Andersen

TEMA

Hvad skete der påskemorgen?

AF JENS LOMBORG

Påskemorgen – meget tidligt! Endnu ligger Jesus stendød i graven. Var han ikke blevet korsfæstet, ville han være død af alderdom eller sygdom. Men han var lydige til døden, og han gik i døden for menneskeheden.

Jens Lomborg, f. 1969

Frimenighedspræst
i Skjern Bykirke

Vi erindrer Johannes Døberens profetiske tale: ”Se, dér er Guds lam, som bærer verdens synd” (Joh 1,29). Og nu ser vi, at syndens magt simpelthen måtte briste på grund af et skyldfrit menneskes stedfortrædende død.

Opstandelsen gør forskellen

Påskemorgen – søndag morgen! Ugens første dag, helt fra skabelsens morgen af. Guds skabelse af jorden begyndte en søndag. Hans nyskabelse begynder også en søndag, påskemorgens søndag. Indtil da var der undergang, fortabelse, skyld og Guds vrede – og Jesu død.

Påskemorgen – på det sted, hvor Jesus var blevet korsfæstet, var der en have, og i haven var der en ny grav, Josef fra Arimatæas egen grav. Josef og Nikodemus havde få dage forinden svøbt den afdøde Jesus i ligklæder og vellugtede salver, som det var skik hos jøderne ved en begravelse, og lagt Jesu døde krop ind i graven.

Påskemorgen – hvem var de, Josef og Nikodemus? Nikodemus var medlem af ”jødernes råd” (som stod for religiøs ledelse og vejledning på

den tid). Han kom engang til Jesus om natten for at tale om, hvordan man kan blive født på ny (Joh 3). Josef fra Arimatæa var ”discipel af Jesus, men hemmeligt, af frygt for jøderne” (Joh 19,38).

Det er ikke svært at forestille sig, at de bliver krævet til regnskab for, hvorfor de gjorde, som de gjorde: Er det rigtigt, at du overlod din grav til Jesus? Ja, men han skulle kun bruge den i tre dage!

I længden kan man ikke være hemmelig discipel af Jesus. Opstandelsen gør forskellen.

Vi kan kun gisne med glæde

Påskemorgen – hvad skete der derinde i gravens mørke? Talte Faderen Sønnen til live ved Helligåndens kraft? Det er i hvert fald noget i den retning, Paulus belærer menigheden om:

”Når hans Ånd, som oprejste Jesus fra de døde, bor i jer, skal han, som oprejste Kristus fra de døde, også gøre jeres dødelige legemer levende ved sin Ånd, som bor i jer” (Rom 8,11).

Ja, vi kan kun gisne med glæde! Så lad os gøre

det. Lad os låne ord fra profeten Esajas' vision af Jerusalems kommende herlighed (Es 60,1-5), når vi forsøger at beskrive, hvad der skete påskemorgen:

Rejs dig, bliv lys, for dit lys er kommet,
Herrens herlighed er brudt frem over dig.
For se, mørket dækker jorden,
mulmet dækker folkene;
men over dig bryder Herren frem,
hans herlighed viser sig over dig.
Folkeslag skal komme til dit lys
og konger til din stråleglans.
Løft blikket, og se dig omkring:
De samles alle og kommer til dig,
dine sønner kommer fra det fjerne,
dine døtre bæres ved hoften.
Da stråler du af glæde, når du ser det,
dit hjerte banker og svulmer,
når havets skatte bringes til dig
og folkenes rigdom kommer til dig.

Rejs dig. Løft blikket. Mærk hjertet banke!

Ingen ved, om det var præcist disse ord, Jesus blev oprejst med ... Men Guds menighed lever i tillid til, at det præcist var, hvad der virkelig skete med Jesus!

Og vi ved, at de første kristne hentede deres tillid til Jesus, deres forståelse og forkyndelse af, hvem han var, fra hele Det Gamle Testamente. Det var deres bibel – Det Nye Testamente (NT) var ikke kommet til endnu; det blev først skrevet i årtierne derefter, og først samlet et par århundreder senere.

Debat om fysisk opstandelse

Påskemorgen – nu er der gået 2000 år, siden Jesus forvandlede vand til vin – og gik fra død til liv. I de 2000 år har folk stået i kø for at "fortynde vinen" igen og forkynde et nyt "evangelium", som ikke er et evangelium:

"Jeg kan ikke tro på, at Jesus fysisk stod op af graven. Det bliver for overnaturligt for mig. Men det er en virkelig vigtig fortælling," udtalte sognepræst Per Ramsdal til Jyllands-Posten den 25. december 2014.

"Lad mig sige det med det samme: Jeg tror ubetinget på Jesu opstandelse, men jeg tror ikke på Jesu *fysiske* opstandelse. Det gør jeg ikke af respekt for Jesu opstandelse som det mysterium, den er, og som Det Nye Testamen-

Er det rigtigt, at du overlod din grav til Jesus? Ja, men han skulle kun bruge den i tre dage!

tes fortællinger om disciplenes møde med den opstandne er et tydeligt vidnesbyrd om," forklarede dr.theol. Theodor Jørgensen, Per Ramsdals mentor, i Kristeligt Dagblad 18. november 2015.

Hvad er det, der på spil angående påskemorgen?

Sognepræst Jørgen Sejergaard rammer hovedet på sømmet i et kritisk modindlæg i Kristeligt Dagblad den 26. november 2015: "Hvis Jesus ikke er gået gennem død og opstandelse med krop og sjæl, kan vi heller ikke. Hvis graven ikke var tom, og den opstandne ikke er håndgribelig, så kan vores håndgribelige legeme heller ikke frelses fra døden og nå frem til opstandelsen."

Tre ting, påskemorgen fortæller os

Påskemorgen – et dødt menneske er blevet levende igen, for aldrig mere at dø. Det er, hvad opstandelse betyder.

For det første: At opstå fra de døde er i høj grad en fysisk ting. Jesus opstod med hud og hår, kød og knogler. "Se på mine hænder og fødder," sagde han til de forfærdede disciple efter sin opstandelse, "– det er mig. Føl på mig og se; en ånd har ikke kød og knogler, som I ser, jeg har" (Luk 24,39). Og han fortsatte: "Har I noget at spise her?" De gav ham et stykke stegt fisk, og det tog han og spiste, mens de så det" (Luk 24,41-43).

Opstandelsen kan for os se ud som et brud med fysikkens love og som det stik modsatte af, hvad vi kender til dødens magt. Men hvis Gud ønsker at gøre tingene anderledes, end vi forventer, hvis han har bestemt at overvinde døden på en måde, vi ikke kan forestille os, så må vi først og fremmest bøje os i tak og tilbedelse. Fysikkens love og dødens magt er ikke herre over ham, som har skabt alt!

FOTO: UNSPLASH.COM

Hvis Jesus ikke er gået gennem død og opstandelse med krop og sjæl, kan vi heller ikke. Hvis graven ikke var tom, og den opstandne ikke er håndgribelig, så kan vores håndgribelige legeme heller ikke frelses fra døden og nå frem til opstandelsen.

For det andet: Når man opstår fra de døde, dør man aldrig mere, men lever evigt. Opstandelse er noget andet og mere end en "almindelig" dødeopvækkelse (Jesus opvakte selv folk fra de døde, hvoraf Lazarus er den mest kendte). Da Johannes får del i åbenbaringen af Jesus, må Jesus berolige ham med ordene: "Frygt ikke! Jeg er den første og den sidste, og den, som lever: Jeg var død, og se, jeg lever i evighedernes evigheder, og jeg har nøglerne til døden og dødsriget" (Åb 1,17f).

For det tredje: Der findes en Gud, som kan gøre døde mennesker levende igen. Hvordan? Ved Åndens kraft. De døde kristne oprejses en dag i fremtiden til det evige liv, som Kristus allerede nu besidder.

"Kødets opstandelse" er altså en gudsskabt, håndgribelig, konkret, himmelsk-fysisk-åndelig virkelighed. Et mysterium, ja! Men så absolut noget, vi kan vide noget om!

Gik Jesus gennem døre?

Påskemorgen – går han *gennem stenen*, der var væltet for graven? Eller blev stenen væltet fra, for at Jesus kunne komme ud? Nej og nej!

Stenen blev ikke væltet fra, for at Jesus kunne komme ud! Den blev væltet fra, for at hans disciple – menigheden – kan komme ind!

Og nej, lige så lidt som han "går gennem" stenen, lige så lidt "går han gennem lukkede døre"! Evangelierne beskriver ikke en opstanden Jesus, som "går gennem døre", hvilket mange ellers ynder at hævde.

Lige præcis den sprogbrug, mener jeg, vi bør begrave. Han kom til disciplene, "mens dørene var lukkede", står der. Det er noget helt andet!

Formuleringen er hentet fra følgende to udsagn hos Johannes:

"Om aftenen den samme dag, den første dag i ugen, mens disciplene holdt sig inde bag lukkede døre af frygt for jøderne, kom Jesus og stod

midt iblandt dem ..." (Joh 20,19).

"Otte dage efter var hans disciple atter samlet, og Thomas var sammen med dem. Da kom Jesus, mens dørene var lukkede, og *stod midt iblandt dem ...*" (Joh 20,26).

Læg dertil to andre tilsynskomster af Jesus efter opstandelsen, som Johannes omtaler:

1) Johannesevangeliet 20,14: Den grædende Maria i gravhaven påskemorgen. Hun kan ikke finde Jesus i graven, hun græder, og efter en kort dialog med to engle (20,13), sker følgende: "Da hun havde sagt dette, vendte hun sig om, og hun så Jesus *stå* der..." (men vidste endnu ikke, at det var ham).

2) Johannesevangeliet 21: Kapitlet begynder med ordene: "Derefter åbenbarede Jesus sig igen for disciplene ved Tiberias Sø, og det gik sådan til: ...", og fortsætter så i vers 4: "Tidligt om morgenen *stod Jesus på strandbredden*; disciplene vidste dog ikke, at det var Jesus."

Og Johannes konkluderer på denne begivenhed i vers 14: "Det var nu tredje gang, Jesus åbenbarede sig for disciplene, efter at han var opstået fra de døde".

Vi ser altså af sammenhængen, at vi i alt dette – både i gravhaven, bag de lukkede døre og på strandbredden – har at gøre med en "åbenbaring af Jesus"!

Jesus bryder "rummet"

Og for at det ikke skal være løgn, så har Lukas også to beskrivelser af samme opstandelses-"fænomen" (mens Matthæus og Markus af visse grunde er mere knappe):

1) Lukasevangeliet 24,15 om Emmausvandrerne: "Mens de gik og talte sammen og drøftede det indbyrdes (det, der var sket), *kom Jesus selv* og slog følge med dem."

2) Og da de selvsamme vandrere senere forklarer dette, og hvad der videre skete (at de genkendte ham ved måltidsfællesskabet) for den øvrige discipelskare, ja, så sker det samme: "Mens de talte om dette, *stod han midt iblandt dem*, og han siger til dem..." (Luk 24,36).

Der tegner sig følgende billede: Jesus kan efter opstandelsen bryde "rummet" (i gængs betydning af tid og rum), da han som opstanden ikke er begrænset af denne jords naturlove, men fuldt ud af Gudsrigets naturlove (hvilket vi kun ser i glimt før opstandelsen).

Der er ikke sket noget med hans krop, så den pludselig kan bevæge sig gennem sten eller trædøre, som det ofte siges.

Der er derimod sket det med ham, at han frit kan bevæge sig fra himmel til jord. Og omvendt. I de 40 dage mellem sin opstandelse og himmelfart kommer han til sine disciple fra en anden dimension, fra himlen, ikke fra den anden side af døren!

Han kommer stadig til os i dag, dog ikke i samme fysiske skikkelse som i de 40 dage. Men en dag sker det igen: Han kommer fysisk, synligt, virkelig tilbage. Det er håbet i bønner fra Faderen: "Komme dit rige!" – Kom, Herre Jesus!

Påskemorgen giver håb

Påskemorgen – Guds Ånd fylder den dødes krop med sin livgivende skaberkraft. Verden bliver aldrig mere den samme. Det glædelige budskab er, at Jesus Kristus var død, men se, han lever! Der sker derefter det med Jesus, at han frit kan bevæge sig fra himmel til jord, og omvendt. Det, der skal ske med Guds menighed en dag, er, at vi skal leve evigt sammen med ham og med hinanden på den nye jord, som er ganske himmelsk af karakter. Paradis på ny.

Guds menighed lever efter himmelfarten og inden genkomsten. Menigheden er fyldt af samme Ånd, samme livgivende skaberkraft. Vi mærker det i glimt, tror det i tillid. Vi lever med et kald til at dele ud af korsets kraft og opstandelsens håb om nyskabelse, og til at selv at leve af det!

Påskemorgen – her bør Grundtvig få det sidste ord! Få har skrevet påskesalmer som han. I hans prædiken Påskedag 1850 sagde han:

"Ligesom det kun var i fyrreti ve Dage, at den opstandne Frelser i sin egen legemlige Skikkelse aabenbarede sig for sine Disipler, saaledes skal vi, som oplyste Christne, indsee, at det var en Overgangs-Tid fra Herrens synlige til hans usynlige, fra hans haandgribelige til hans reent aandelige Nærværelse på Jorden, en Overgangs-Tid, der kun havde til Hensigt, dels at gjøre Vorherres Jesu første Disipler aldeles vise paa hans virkelige Opstandelse fra de Døde med Kiød og Been, saa de kunne være gyldige, troværdige Vidner derom for alle Slægter, dels det, og dels at forberede Disiplerne paa det ny Testamentes, den ny Pagts Tid". ■

Fysikkens love og dødens magt er ikke herre over ham, som har skabt alt!

TEMA

Er Jesu opstandelse pålidelig?

AF NILS ANDERSEN

Kristendommen står og falder med, at Jesus gik levende ud af den grav, han som lig blev båret ind i. Selv om opstandelsen sprænger vores forestillinger om, hvad der er muligt, har vi god grund til at tro, at den har fundet sted.

Nils Andersen, f. 1957
Landssekretær på Menigheds-
fakultetet

Det er forståeligt, at mange har svært ved at tro, at en død mand kan blive levende igen, for det er jo mildest talt ikke noget, vi ser ske hver dag. Er man død, så er man død! Det er en almenmenneskelig erfaring og var det også for Jesu første disciple.

Derfor var der ingen af dem, der troede på, at de skulle se Jesus levende igen efter hans korsfæstelse, død og begravelse. Heller ikke, selv om Jesus på forhånd gentagne gange forsøgte at forklare dem, at han skulle lide og dø for derefter at opstå igen.

Da kvinderne, som havde fulgt Jesus, tidligt påskemorgen går ud til graven, er det for at salve hans døde krop, ikke med forventning om, at de skal møde deres Mester levende. Ikke en gang synet af den tomme grav afføder tanken, at Jesus er stået op igen. Først da de møder Jesus

personligt, fatter de, at han er opstået.

Tilsvarende med de mandlige disciple. De er skeptiske over for kvindernes vidnesbyrd, og Thomas vil ikke tro, før han får klokkeklare beviser. Først da han rører ved den opstandne Jesus, fatter han, hvilket under der er sket.

Med disse indledende bemærkninger vil jeg nu fremhæve de vigtigste grunde til, at vi kan opfatte Jesu opstandelse fra de døde som en troværdig begivenhed.

De fandt graven tom

Den tomme grav står centralt i alle fire evangelier. En engel siger til de forskræmte kvinder: "Jeg ved, at I søger efter Jesus, den korsfæstede. Han er ikke her; han er opstået, som han har sagt. Kom og se stedet, hvor han lå" (Matt 28,6).

De andre evangelier fortæller, at kvinderne og Peter og Johannes går ind i graven og finder den tom. Om Johannes forlyder det: ”Han så og troede”. Ved at se den tomme grav begynder han så småt at fatte, at underet er sket, at hans elskede, men afdøde Mester ikke længere er død. Det naglemærkede lig er væk. Den korsfæstede fra Golgata er gået sin vej.

Teorier om, at enten Jesu fjender eller disciplene skulle have fjernet Jesu lig, må afvises som usandsynlige. Fjenderne kunne jo så blot have vist liget frem for at modbevise en hver tanke om, at Jesus skulle være opstået. Og disciplene vil næppe gå i døden på deres opstandelsestro, hvis de vidste, at det hele var svindel.

De mødte en levende Jesus

Den tomme grav overbeviste ikke Maria Magdalene. Det var først, da hun mødte Jesus selv som opstanden, at hun begyndte at fatte, at Jesus var blevet levende igen.

Samme aften viser Jesus sig igen – denne gang for en gruppe af disciple. Jesus viser dem sine hænder og sin side, så de kan forstå, at det er ham, som de havde set blive korsfæstet, der nu står lyslevende foran dem. Den skeptiske Thomas fik endda lov at stikke sine fingre i Jesu sår, så han kunne blive overbevist.

Tanken om, at disciplene blot skulle have lidt af hallucinationer, må afvises som usandsynlig, idet Jesus viste sig for mange forskellige ved flere forskellige lejligheder. Over 500 mennesker får ikke de samme hallucinationer på samme tid.

Omdrejningspunktet i apostlenes forkyndelse

Der sker en markant forandring i disciplenes liv efter deres møde med den opstandne Jesus. Fra at skjule sig inde bag lukkede døre af frygt

FOTO: ISTOCKPHOTO

for jøderne, står de nu frimodigt frem og forkynder budskabet om Jesu opstandelse vidt og bredt med en ny og påfaldende frimodighed – godt hjulpet af den åndsudgydelse, de modtager pinsedag.

Opstandelsen er en så integreret del af deres forkyndelse, at filosoferne i Athen tror, at Paulus forkynder flere guder: Jesus og opstandelsen. Denne markante forvandling af disciplene forstås bedst på baggrund af deres opstandelsestro. Overbevisningen og visheden om, at Jesus lever, giver dem frimodighed til endog at gå i døden for deres tro.

Kristendomsforfølgeren blev omvendt

Hvem skulle have troet, at den mest ivrige kristenforfølger, Saulus, skulle kunne vende rundt på en tallerken og blive kirkens mest fremtrædende apostel? Ikke mærkeligt, at de kristne i Damaskus var skeptiske, da de hørte, at Saulus skulle være blevet omvendt! Hvordan kan noget sådant ske? Selv forklarer Saulus, at den opstandne Jesus mødte ham og gav ham en helt ny retning i hans liv.

Da kvinderne kommer til graven tidligt om morgenen, er det ikke med forventning om at møde Jesus i live. Ikke engang synet af den tomme grav afføder den tanke. Først da de møder Jesus personligt, fatter de, at han er opstået.

Overbevisningen og visheden om, at Jesus lever, giver disciplene frimodighed til endog at gå i døden for deres tro

Det er Saulus, der siden under sit nye navn, Paulus, skriver det store opstandelseskapitel i Første Korintherbrev 15, hvor han lister dem op, der har mødt Jesus som opstanden og nævner sig selv til sidst. Hvad kan bedre forklare en så radikal ko-vending i denne nidkære kristenforfølgers liv end mødet med den opstandne Jesus?

I forlængelse af disse bibelske argumenter for opstandelsen, kan vi også pege på nogle historiske.

Kristendommens udbredelse bevidner opstandelsen

Som rejsesekretær i Kristeligt Forbund for Studerende (KFS) holdt jeg mange religionstimer på landets gymnasier og talte også med en hel del religionslærere om den kristne tro. Vi var langt fra altid enige. Men jeg mødte ikke en eneste, som anfægtede min opfattelse af, at kristendommen ikke ville kunne udbrede sig så hurtigt i Middelhavsområdet, hvis ikke disciplene troede på, at Jesus var opstået fra de døde. Så var der jo ikke et godt budskab at stå frem med!

Så: Uden opstandelse er der ingen kristendom og heller ingen mission! Det store spørgsmål bliver blot: Hvor fik de første kristne opstandelsestroen fra?

Det er meget svært at komme på en bedre forklaring end deres egen: De har mødt Jesus som opstanden face to face, og det gør

hele forskellen. Derfor er de så ivrige efter overalt at forkynde budskabet om ham.

Søndagen blev ny helligdag

Sabbatten er en overmåde vigtig dag i rettroende jøders liv. Jesus bliver f.eks. gentagne gange kritiseret for at bryde sabbatten, fordi han helbreder på den. Derfor kan det undre os, at de første kristne valgte at fejre gudstjeneste om søndagen frem for på sabbatten om lørdagen. De var jo jøder af både baggrund og overbevisning!

Forklaringen er, at de ønskede at fejre gudstjenesten på den dag, deres Mester opstod fra de døde: om søndagen. Det vejede tungere for dem end at fejre sabbatten om lørdagen, som jøderne ellers havde gjort i århundreder. Flytningen af sabbatten er således et vidnesbyrd om, hvor overbeviste de var om opstandelsens realitet.

Torinoklædet – Jesu ligklæde?

Ifølge Johannesevangeliet blev Jesus efter sin korsfæstelse og død svøbt i et ligklæde, før han blev gravlagt. Da Peter og Johannes efter sabbatten går ind i den tomme grav, fortæller Johannes eksplicit, at både han og Peter ser linnedklæderne ligge i graven. Johannes finder det tilsyneladende vigtigt at fortælle, at linnedklæderne lå i gravhulen med hovedklædet ved siden af.

Har disse klæder mon deres egen fortæl-

ling, som de ligger der i graven fyldt med blodpletterne fra Jesu mange sår? Måske? Hvad der skete med dem sidenhen, melder Bibelen ikke noget om.

Men det gør historien måske. Torinoklædet fortjener opmærksomhed, for det kan være Jesu ligklæde og tilmed et indirekte vidnesbyrd om opstandelsen. Torinoklædet opbevares i et skrin i domkirken i Torino som et af den katolske kirkes dyrebareste relikvier. Internationale forskere har ved flere lejligheder undersøgt ligklædet på kryds og tværs. Der er stor uenighed om, hvorvidt det er Jesu ligklæde, men der er enighed om, at ligklædet ikke er en forfalskning, men har været viklet om en korsfæstet mand.

Der er en lang række af detaljer, som nøje svarer til evangeliernes beskrivelse af begivenhederne omkring Jesu korsfæstelse: naglemærker i hænder og fødder, sår fra torne i hovedet, spydstikket i siden, mærker på ryggen efter piskning, pollen fra planter der gror i Israel, datering af romerske mønter der lå på den korsfæstedes øjne.

Her er det også værd at nævne et fascinerende fotografisk aftryk af den afdødes ansigt, som videnskaben til dato ikke har kunnet give en ordentlig forklaring på. Det kan se ud, som om den afdøde ved en vældig, men kortvarig energiudladning nærmest er fordampet ud gennem ligklædet, som en Torinoklæde-ekspert har udtrykt det.

Dette aftryk kan være et vidnesbyrd om Jesu opstandelse. Selv om vores opstandelsestro ikke afhænger af, hvad forskere kan finde frem til i deres undersøgelser af Torinoklædet, synes jeg godt, at jeg kan se det for mig! Det er ikke usandsynligt, at der forekom en voldsom energiudladning, da Gud kaldte sin Søn til live. På den måde kan Torinoklædet være et stilfærdigt vidnesbyrd om, at Jesus er opstået fra de døde. ■

TEMA

Med venner i lys vi tale

AF SUNE SKARSHOLM

Hvad siger Bibelen om håbet om vores egen opstandelse og om den krop, som vi skal opstå med? Har vi bibelsk belæg for forventningen om, at vi skal se og genkende vores kære i Guds rige?

Jesu opstandelse fra de døde er en historisk begivenhed af kosmiske dimensioner. Døden taber for første gang og for altid til den, der tilhører Jesus. Vores opstandelse og karakteren af den skikkelse, vi opstår i, er afgørende forankret i Jesu opstandelse fra de døde.

Forudsætning og mønster

Hans opstandelse er *forudsætningen* for vores opstandelse.

Paulus anvender et høstudtryk som forklaring (1 Kor 15,12.20f). Den opstandne Jesus er ”førstegrøden af dem, der er sovet hen”. Førstegrøden er den første del af høsten, som er et usvigeligt sikkert tegn på, at resten af høsten nu kan bjærges.

Når Jesu legemlige (= fysiske/kropslige/kødets) opstandelse er ”førstegrøden”, betyder det, at der ikke er nogen væsensforskel på hans opstandelse og vores opstandelse. Det er blot en

tidsforskel: Han opstod påskemorgen. Vi skal opstå på den yderste dag.

En næsten parallel formulering: ”Han (Jesus) er begyndelsen, den førstefødte af de døde” (Kol 1,18). Her er billedet hentet fra barnefødsler, men sagen er den samme: Vi skal opstå som Jesus, blot til en anden tid (se også Rom 8,11. 1 Kor 6,14. 2 Kor 4,14).

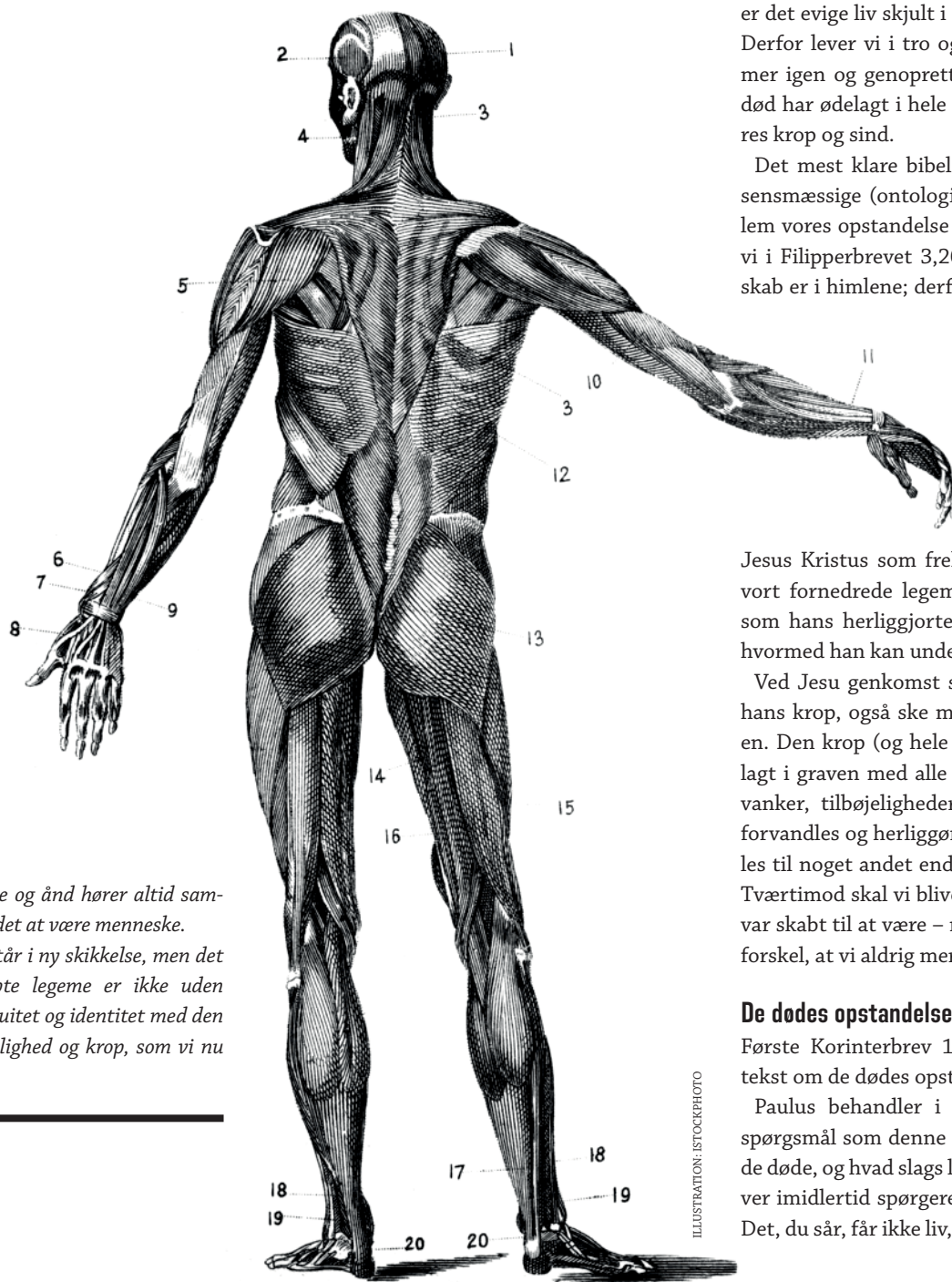
Jesu opstandelse er desuden selve *mønsteret* for vores egen opstandelse. Vi skal stå op fra de døde, som han opstod med kød og knogler, hud og hår, hukommelse og humor, altså som hele mennesker med ånd, sjæl og krop.

Den sag kommer til udtryk i Romerbrevet 6,5: ”for er vi vokset sammen med ham ved en død, *der ligner hans*, skal vi også være det ved en opstandelse, *der ligner hans*” (min kursivering).

Sammenhørigheden eller sammenvoksningen med Kristus begyndte i dåben, hvor vi blev begravet med ham til døden og opstod med ham

Sune Skarsholm, f. 1971
Sognepræst i Korning og
Løsning

Legeme og ånd hører altid sammen i det at være menneske.

Vi opstår i ny skikkelse, men det nyskabte legeme er ikke uden kontinuitet og identitet med den personlighed og krop, som vi nu har.

til et nyt liv. Det evige liv begynder i dåben. ”Det evige liv som fremtid er det samme som det evige liv som nutid,” skrev Regin Prenter i *Skabelse og genløsning* (Gads Forlag 1951, s.605).

Opstandelseslivet er allerede begyndt. Helligånden er vores pant på Guds rige. Men endnu er det evige liv skjult i ordet og sakramenterne. Derfor lever vi i tro og håb, indtil Jesus kommer igen og genopretter alt det, som synd og død har ødelagt i hele skaberværket, også i vores krop og sind.

Det mest klare bibelske udsagn om den væsensmæssige (ontologiske) sammenhæng mellem vores opstandelse og Jesu opstandelse har vi i Filipperbrevet 3,20-21: ”Men vort borgerskab er i himlene; derfra venter vi også Herren

Jesus Kristus som frelser. Han skal forvandle vort fornedrede legeme og give det skikkelse som hans herliggjorte legeme med den kraft, hvormed han kan underlægge sig alt”.

Ved Jesu genkomst skal det, som skete med hans krop, også ske med os, der er døde i troen. Den krop (og hele personlighed), som blev lagt i graven med alle dens sygdomme og skavanker, tilbøjeligheder og temperament, skal forvandles og herliggøres. Vi skal ikke forvandles til noget andet end det, som vi er skabt til! Tværtimod skal vi blive dem, som vi oprindeligt var skabt til at være – men med den væsentlige forskel, at vi aldrig mere kan synde.¹

De dødes opstandelse

Første Korinterbrev 15 er den mest centrale tekst om de dødes opstandelse.

Paulus behandler i vers 35-58 det samme spørgsmål som denne artikel: ”Hvordan opstår de døde, og hvad slags legeme får de?” Paulus giver imidlertid spørgeren en hård tiltale: ”Tåbe! Det, du sår, får ikke liv, hvis ikke det dør” (v.36).

Pointen er ikke, at det er et uvedkommende spørgsmål at rejse. Tåbeligheden hos spørgeren består i, at han ikke regner med Gud. At vi ikke med egne erfaringer og fornuft kan besvare, *hvordan* døde opstår, skal ikke få os til at tvivle på, at døde opstår. Gud er jo Skaberens!

Paulus argumenterer derefter fra det kendte til det mere ukendte. Det frø, vi sår, ”dør” i jorden og vokser op i en ny skikkelse som en smuk plante. Frøet og planten er den samme – og alligevel ikke helt den samme; der er både kontinuitet (og identitet) mellem frø og plante og alligevel en diskontinuitet, for planten er en ny skabelse. ”Gud giver det den skikkelse, han vil” (v.38).

Paulus trækker derefter parallellen til vores opstandelse: ”Således er det med de dodes opstandelse” (v.42). Der er en række kontraster mellem det *nuværende* menneskelegeme (= hele personligheden) og *det fremtidige* (v.43f).

Det nuværende (”sjælelige”) legeme karakteriseres ved alle dets mangler, sygdomme og skavanker, som vi kender alt for godt som livsvilkår i syndens verden: forgængelighed, vanære og svaghed. Over for det står det nyskabte (”åndelige”) legeme, der er karakteriseret ved uforgængelighed og herlighed, og som opstår i kraft.

Paulus taler ind i en græsk kultur, hvor man givetvis har tænkt modsætningsfuldt (dualistisk) om forholdet mellem sjæl og legeme. Det har formentlig chokeret korintherne, at Paulus forbinder ånd med legemlighed i håbet om opstandelse. Men for Paulus kan det ikke være anderledes, for sådan oprejste Gud Jesus fra de døde.

Paulus bruger også en analogi og kontrast mellem Adam og Kristus (v.45ff – sml. v.22). Gud åndede på Adam, og han blev levende, jf. 1 Mos 2,7. Når Paulus siger, at Adam ”blev en levende sjæl”, mener han ikke, at sjælen eksisterer adskilt fra legemet, men påpeger ganske enkelt, at Adam blev levende. Adam *modtog livet*. Kristus fik derimod ved sin opstandelse et ”åndeligt legeme”, der giver livet og dermed et åndeligt legeme til de troende i opstandelsen (jf. Joh 11,25).

Med kontrasten *første – sidste Adam* imødegår

Paulus den græske opfattelse af, at vi i en fremtidig åndelig eksistens ikke har behov for det fysiske. Legeme og ånd hører altid sammen i det at være menneske.

Først lever vi et jordisk liv med et jordisk legeme (= det hele menneske), som Adam gjorde det. Så dør vi i troen på Kristus og derefter følger et opstandelsesliv, hvor vi skal bære ”det himmelske menneskes billede” (v.49), dvs. leve uden forgængelighed og svaghed – præcis som den opstandne Jesus.

Paulus afslutter kapitlet med at behandle spørgsmålet om, hvad der sker med de troende, der ikke er lagt i graven, men lever ved Herrens genkomst (v. 50ff). Svaret er, at deres legemer skal forvandles, ligesom det vil ske for dem, der døde i troen.

Vi skal alle ikklædes et legeme, der er uforgængeligt og udødeligt. Vi opstår i en ny skikkelse, men det nyskabte legeme er ikke uden kontinuitet og identitet med den personlighed og krop, som vi har nu.

Paulus kan derfor triumferende slå fast, at da Kristus stod op påskemorgen, fik døden dødsstødet. Og når han kommer igen, bliver det dødens endeligt. Så skal ingen længere mærke dødens forbandelse. Døden er død!

Paulus besvarer ikke alle spørgsmål om karakteren af vores kropslighed i opstandelsen. Der er stadig noget gådefuldt og vidunderligt tiltrækkende ved opstandelseslivet. Gud vil *mere end* genoprette det gudsbillede i os, som blev forvansket i syndefaldet. Vi skal bære ”det himmelske menneskes billede” (v.49). Hvad det konkret indebærer, kan vi kun gisne om, men Guds rige er mere end den vidunderlige have, som Gud skabte og satte den første Adam i.

Ved dåb og tro har vi allerede fået del i dette liv. Helligånden i os er en forsmag på den kommende verdens kræfter (Hebr 6,4f), og i enkelte frydefulde øjeblikke får vi lov til at dufte, hvad der venter os. Det centrale i vores håb er, at ”Gud bliver alt i alle” (v. 28).

Vi må leve i troens spænding om, hvad vi ved, og hvad vi venter: ”Mine kære, vi er Guds børn nu, og det er endnu ikke åbenbaret, hvad vi skal blive”(1 Joh 3,3). Sluttes det her? Er der ikke

Gud vil mere end genoprette det gudsbillede i os, som blev forvansket i syndefaldet

Når Gud vil lade os opstå i en nyskabt krop med alle de karakteristika, vi forbinder med personlighed, så er det oplagt, at vi vil også bevare vores køn i opstandelsen

mere at sige om håbet? Jovist, troen har sine grunde! Johannes fortsætter med at tale om det, som vi kan vide: "Vi ved, at når han åbenbares, skal vi blive *ligesom han*, for vi skal se ham, som han er". Vi skal se Gud, som han er. At "se Guds ansigt" (Åb 22,4) er vores bestemmelse som mennesker. Alle menneskeheds længsler efter Gud siden syndefaldets dag når dér sit mål.

Genkendelse og gensyn

Vores egen konkrete opstandelse er altså uløseligt forbundet med Jesu opstandelse og genkomst. Vi skal opstå, som han opstod. Vi skal se Gud. Men rummer opstandeshåbet også et gensyn med hinanden? Her er de bibelske udsagn mindre klare. Bibelens fokus er primært på vores forening med Gud. Og der er helt sikkert stof nok til et livfuldt håb ved at fordybe sig i dette. Guds fylde og totale nærvær overgår alt, hvad vi her i troen har kendt af skønhed, renhed og kærlighed (jf. Ef 3,17-19).

Men noget *ved* vi om gensynet. Jesu samvær med sine disciple efter opstandelsen må ses som en foregribelse af vores opstandelse og gensyn og fællesskab med ham. Han er vores bror, den førstefødte af brødre. Disciplene genkendte ham, og det fyldte dem med glæde. Han spiste sammen med dem og lyste sin fred over

dem. Kærlighedens bånd bestod mellem dem.

Vi har al mulig grund til at forvente, at dette opstandelsesfællesskab også gælder vores gensyn med dem, der døde i troen på Kristus.

I Første Thessalonikerbrev 4,13-18 knytter Paulus håbets centrale indhold (samværet med Gud) sammen med en forening af alle troende. Paulus forventer tilsyneladende en opstandelse i en bestemt rækkefølge, men det afgørende er samlingen af de troende med Herren.

Menigheden i Thessalonika har bekymret sig for, hvad der sker med dem, der dør før Herrens genkomst (v13). Paulus svarer: "Så skal vi, der lever og endnu er her, rykkes bort i skyerne *sammen med dem* for at møde Herren i luften, og så skal vi altid være *sammen med Herren*" (v. 18, min kursivering).

Det er umuligt at forestille sig, at foreningen med Herren og med hinanden som nyskabte mennesker ikke indebærer et gensyn og en genkendelse. Netop derfor kan Paulus slutte afsnittet med at sige: "Trøst derfor hinanden med disse ord".

Forventningen om, at vi er os selv og skal møde vores kære, kan også knyttes til et ord af Jesus: "Mange skal komme fra øst og vest og sidde til bords med Abraham og Isak og Jakob i Himmeriget" (Matt 8,11).

Når patriarkerne nævnes ved navne, er det indlysende, at vi også har bevaret vores personlighed (uden synd!) i Guds rige, og vi kan kende hinanden igen. Hvordan det skal ske, er gådefuldt. Noget vil være forandret ved os, andet kan vi kende igen. Gud giver os "den skikkelse, han vil" (1 Kor 15,38).

Vi mødes med troens folk gennem alle tider. Og vi skal glæde os over hver eneste, som vi kendte her på denne side af evigheden. Jeg er forvandlet, men der er stadig en kontinuitet og identitet med den, jeg er nu.

Derfor skal vi gøre alt, hvad vi kan, for at vinde mennesker for Guds rige – selv ved hjælp af "den uærlige mammon" (penge), så de "kan tage imod jer i de himmelske boliger" (Luk 16,9). Pensionsopsparingen kan ikke overflyttes til Guds rige, men den kan konverteres til evighedsværdi gennem generøsitet og venskaber. Det er faktisk en skøn tanke at lune sig ved og minde hinanden om, når vi mærker sorgen over at måtte bryde op fra gode venners lag, som vi

måske ser alt for lidt til og sjældent har tid nok sammen med.

Grundtvig har noget at have sin forventning i, når han slutter den elskede salme *Den signede dag* af sådan: ”med venner i lys vi tale” (DDS 402,7). Forventningen om gensyn og genkendelse har også sin grund i forklarelsen på bjerget, hvor Jesu disciple genkender Moses og Elias (Luk 9,28-36).

Kærligheden ophører aldrig

Livet med Gud og med hinanden i opstandelsen er gennemstrømmet af glæde og fryd. Her er det bibelske vidnesbyrd helt entydigt og gentages mange gange, se bl.a. 1 Pet 1,3-9. Vi skal genkende Kristus, og glæde os over at se ham, som han er. Vi skal prise ham, fordi vi kom helt igennem til frelsen og glæde os over at se, hvordan alt det, der gjorde ondt, blev vendt til noget godt.

Gud skabte os til fællesskab og kærlighed til ham og til hinanden – til at knytte gode og fuldkomne bånd – som et billede på sit eget væsen. Det er utænkeligt, at Gud skulle udradere og udviske disse bånd i frelsens kategori. Tro og håb, skal forgå. Men kærligheden hører aldrig op (1 Kor 13,8).

Kærlighed i Bibelen er ikke et idealistisk begreb, men handler om konkrete relationer mellem konkrete væsener. Og når Gud vil lade os opstå i en nyskabt krop med alle de karakteristika, vi forbinder med personlighed, så er det oplagt, at vi vil også bevare vores køn i opstandelsen.

Ægteskab efter opstandelsen er ofte blevet afvist med begrundelse i Matthæusevangeliet 22,23-33, hvor Jesus siger, at i ”opstandelsen hverken gifter man sig eller giftes bort, men er som engle i himlen” (v.30).

Poul Hoffmann har i et meget læseværdigt kapitel i bogen *Kærligheden ophører aldrig* forsøgt at gendrive denne gængse tolkning.²

Hovedlinjen i Hoffmanns argumentation for, at køn, seksualitet og ægteskabet består i opstandelsen, er, at han samskriver de tre synoptiske tekster (Matt 23,22-33. Mark 12,18-27. Luk 20,27-38) og dermed får tydeliggjort, at Jesus laver en modstilling mellem forståelsen af ægteskabet i denne verden og den kommende

verden. Eller *lovens verden*, hvor der leves med synden og døden som givne faktorer og *evangeliets verden*, hvor der leves med kærligheden og evigheden som givne vilkår.

Jesu afvisning af, at man hverken gifter sig eller giftes bort i opstandelsen, gælder således ”lovægteskabet” (med skilsmisseordning og svogerægteskab), der er nødvendigt af hensyn til de hårde hjerter. Over for dette står ”kærlighedsægteskabet”, som Gud havde tænkt det fra begyndelsen. Dette ægteskab varer evigt, for det troende par er ”agtet værdige til at få del i den anden verden og i opstandelsen fra de døde”.

Deres udødelighed er netop meningen med, at de er ”som engle i himlen” (Matt 22,30). Jesus mener naturligvis ikke, at vi skal leve som engle, hvilket tydeligt er fremgået af ovenstående udlægning af 1 Kor 15. Vi opstår som mennesker – i et forvandlet legeme.

Hoffmanns stærke understregning af, at vi ikke opstår som kropsløse og kønsløse individer, er uafviselig. Derimod kan hans udlægning omkring ægteskabet og seksualitetens fortsættelse diskuteres. Vi ved ikke, hvordan ”det åndelige legeme” i opstandelsen er (jf. 1 Kor 15,44).

Det centrale i de bibelske tekster om opstandelseslivet er, at vi skal se Gud, som han er – og at det vil opfylde alle vores længsler. Vores narcissistiske kultur kan ikke se storheden i netop dette. Vi er selvspejlende. Gud vil derimod vende os ud af os selv og mod hinanden. Når gudbilledlighed her i tiden er to køn, og når mand og kvinde fryder sig ved at blive et kød (1 Mos 1,27ff), så er det måske, fordi Gud vil give os et jordisk billede og erfaring af fryden ved menighedens (brudens) forening med Jesus (brudgommen), jf. Efeserbrevet 5,25ff.

Det stykkevis og det fuldkomne

Det er troens og håbets væsen, at vi venter og spejder efter det, som vi her får lov at fornemme, men endnu ikke fuldt ud kan erfare. Selv Paulus måtte vedgå sin stykkevis erkendelse. Men håbet om gensyn og opstandelse stod fast: ”Endnu ser vi i et spejl, i en gåde, men da skal vi se ansigt til ansigt. Nu erkender jeg stykkevis, men da skal jeg kende fuldt ud, ligesom jeg selv er kendt fuldt ud” (1 Kor 13,12). ■

1 Endnu et par eksempler fra NT på, at Jesu fysiske opstandelse er selve mønstret for vores – til overvejelse:

– Jesus er for altid Gud og mand. Derfor kan han i Himlen være vor stedfortræder og yppersteprest, som beder for os (Hebr 8,1-6).

– Vi skal opstå, som han opstod. Derfor kaldes vi for ”Guds arvinger og Kristi medarvinger” (Rom 8,17). Det betyder, at de troende får del i det dybe kærlighedsfællesskab, som Jesus har med Faderen og Ånden.

2 *Kærligheden ophører aldrig* s. 64-76, af Kirsten og Poul Hoffmann, Kontrast 1996 (2. Udg.)

”Herlighedsteologen” – den falske teolog – søger efter Gud i alt, hvad der er stort og herligt, alt hvad der vokser og har fremgang. Han ser Gud i sin egen kristelighed, sin egen fromhed, indsats, sine egne religiøse oplevelser og erfaringer. Han spejder efter fremgang for kirken, og ser Guds værk i kristendommens indflydelse her i verden osv.

Når kristendommen har fremgang, tror han fast på Gud. I modgang ved han ikke, hvad han skal mene ... Men den *sande* tro kender korset.

CARL FR. WISLOFF

*Kristus Jesus er blevet
vores retfærdighed ...
Derfor kan vores ret-
færdighed heller ikke
formindskes ved vores
synder eller forøges
ved vores fromhed.
Kunne den det, var
den jo delvis vores
 eget værk*

C.O. ROSENIUS

KAPELLET

AF DITTE OLSEN

Ditte Olsen, f. 1965
Cand.mag. i dansk

Prædikestol til venstre
alterbord til højre
I centrum
den kisteformede lem
der fører de elskede
til ilden
Som bagtæppe
en vinduesvæg med udsigt
til det tomme
kors

Jeg ser kister
for længst borte
Én for én sænkes de
mens savnet lydløst
græder igen

Men

det tomme kors taler
om den tomme grav
og jeg tramper på kistepladsen
Planter i trods en påskelilje
og forventer stædigt
glædeligt gensyn

TEMA

Opstandelsen og det daglige liv

AF PETER E. NISSEN

Opstandelsen er fundamentet i den kristne tro. Traditionelt knyttes den primært til håbet om overvindelse af døden. Opstandelsen handler dog ikke kun om det. Den har i høj grad også betydning for vores liv her og nu.

I Paulus' store behandling af opstandelsen i Første Korintherbrev påpeger han, at opstandelsen er afgørende for, at synden, fortabelsen og døden overvindes. Troen på Kristus er forgæves uden opstandelsen (1 Kor 15).

Håbet om livet efter døden

Paulus opfordrer også til at lade evangeliet om opstandelsen og det kommende møde med Kristus være både et ord til advarsel, til årvågenhed og til trøst (1 Thess 4,18 - 5,10).

Martin Luther følger ham ved på den baggrund at beskrive døden som en "dejlig kort søvn. I den skal vi hvile et lille øjeblik ligesom i en seng uden syndens og den virkelige døds jammer, uden nød, angst og alle dette livs ulykker, sikkert og roligt uden nogen sorger, dejlig og blødt. Indtil den tid kommer, da han vil væk-

ke os op og kalde os sammen med alle sine kære børn til sin evige herlighed og glæde."¹

Trøsten er her udvidet i et perspektiv, der sætter opstandelsen i kontrast til denne verdens "nød, angst og ulykker". Jesu opstandelse er en kilde til håb og trøst i mødet med lidelserne i denne verden (1 Pet 1,3-9). Det bør vi benytte os af i sjælesorg og forkyndelse, for det har tjent som trøst gennem svære tider.

I vores missionske tradition er dette aspekt yderligere blevet styrket gennem pilgrimsmotivet, der både har tjent til at fastholde en distance til jordisk verdslighed og et fokus mod det kommende liv i opstandelsens herlighed. Vi ser dette i flere af vores kernesange, f.eks. i H.A. Brorsons *O, Helligånd! mit hjerte* (SOS 341), Lina Sandells *Hos Gud er evig glæde* (SOS 324) eller C.O. Rosenius' *Jeg er fremmed, jeg er en pil-*

Peter E. Nissen, f. 1976
Præstestuderende,
St Stephen's House, Oxford

*Det er fattigt, hvis
det eneste håb,
der er knyttet til
opstandelsen,
vedrører livet efter
døden*

grim: "Jorden har ej den ro, jeg søger, nej, jeg længes mod Guds stad" (SOS 331, v.5).

Denne tradition er vigtig og forståelig, når lidelserne trykker, men den får let en slagside, og der er med god grund blevet luget ud i vores gamle "hjemlands-sange" i forbindelse med den seneste fælles sangbog, Sange og Salmer (SOS).

Opstandelsens betydning her og nu

Det er nemlig fattigt, hvis det eneste håb, der er knyttet til opstandelsen, vedrører livet *efter* døden. Der har med rette været en kritik af tendenser i kristne kredse til at flygte fra denne verdens barske realiteter ind i en drømmeverden, der fik folk til at leve på en måde, som om livet bare var noget, der skulle overstås til fordel for det kommende liv på den anden side af døden. Det er ikke bare menneskeligt set usundt, det er også bibelsk set forkert at leve på en sådan måde.

I Johannesevangeliet knyttes opstandelsen fra døden sammen med en fornyelse *før* døden i mødet med Kristus og hans budskab. Den, der hører Jesu ord og tror ham, *er* gået over fra døden til livet og skal aldrig i evighed dø (Johs 5,24; 11,26). Det evige liv *er* at kende Gud og Kristus (Joh 17,3-5). Der er altså allerede nu en tilstand af liv og opstandelse på grund af *fællesskabet* med Jesus.

Det knytter sig til Paulus' tale om "opstandelseskraften" i Filipperbrevet, som han forbinder med lidelsesfællesskabet med Jesus (Fil 3,10). Læses Filipperbrevet i lyset af dette, får vi en indsigt i, hvad det handler om:

Det er en kraft, der er bygget på Guds nåde og Kristi kærlighed (1,7b-11; 2,2-5). Den indeholder et lidelsesfællesskab (1,29f; 3,10f) og et arbejdsfællesskab med Kristus (2,12-18). Den lægger synden og fortiden bag sig og peger frem mod fuldkommenheden i Kristus (4,12-21). Den indeholder glæde og fred (4,4-9) og giver os alt, hvad vi har brug for (4,13.19f).

Centralt i brevet står Kristus-hymnen, som omtaler Kristus som tjeneren, der gav afkald på

sin guddommelige herlighed for at blive ydmyget og dræbt. Derfor har Gud ophøjet og herliggjort ham og gjort ham til herre over alle (2,6-11).

Denne proces af ydmygelse, død og opstandelse, som Kristus oplevede, er tydeligvis et *forbillede* for de kristne til at tjene, give afkald og leve det nye liv, for den indeholder nemlig *kraften* til det nye liv. Processen er knyttet til omvendelsen: det løbende opgør med synden og tilegnelsen af det nye liv i Guds nåde.

Dette omtales også i Romerbrevet, hvor de kendte begreber *retfærdiggørelse* og *helliggørelse* er knyttet til Jesu opstandelse. Kristus blev "oprejst" fra døden – til retfærdighed for os (Rom 4,25). Han har gjort os levende med ham i opstandelsen – og dermed døde for synden (Rom 6,6-11). Ved at stille os til rådighed for Guds nåde, får vi den frugt, at vi helliges (helliggøres), og får som fuldendt gave det evige liv med Gud (6,14.17-23).

Det synlige middel

Opstandelseskraften genføder og fornyer et menneske. Den giver os et nyt perspektiv på livet, selvom det også indeholder lidelse og afkald. I processen dør det selviske, syndige og afgudsdyrkende i os dør til fordel for det kærlige, hellige og fuldkomne fra Gud. Den kristne gudstjeneste i fællesskab under Helligåndens vejledning er en jordisk realisering af det lovede opstandelsesfællesskab i Kristus (se Kol 3,1-17).

Opstandelseskraften skænkes os af nåde, ikke mindst gennem sakramenterne. Peter knytter dåben sammen med opstandelsen og sammenligner den med syndfloden: Ligesom Noa blev frelst fra den syndige verden gennem syndfloden, bliver vi frelst gennem dåbens pagt (1 Pet 3,20-22). Jesus siger, at han er livets brød, og den, som spiser det, dør ikke, men skal leve til evig tid (Johs 6,47-51). Nadveren åbner for en dyb forbindelse til Gud: ligesom Sønnen lever i kraft af Faderen, lever den, som spiser, i kraft af Jesus (Joh 6,57).

Der er en kraft i sakramenterne, som hjælper os fremad. Luther kalder nadveren *himmelføde* og skriver: ”Derfor er dette sakramente givet til daglig føde og næring, for at troen kan tage til og styrkes, så den ikke falder tilbage under sådan kamp, men bestandig bliver stærkere og stærkere. For det nye liv skal leves sådan, at det *altid tager til og går fremad*. Men herunder må det lide meget.”²

Når Paulus taler om, at vi skal arbejde på vores frelse, ved at Gud virker i os både at ville og at virke for hans gode vilje (Fil 2,12f), ligger der bl.a. i det, at vi skal gøre flittigt brug af evangeliet og sakramenterne, så opstandelseskraften – sammen med de lidelser, vi må gå igennem – kan virke til opbyggelse og glæde.

Det rette perspektiv

Dette bibelske fokus på opstandelseskraftens forandring af os er vigtigt for opgøret med synd og verdslighed. Det løfter os fra verdslige tankegange og ind i det sande perspektiv på Gud og os selv.

Dette fokus værner os dels mod *jordbundethed*. Det befrier os fra et for optimistisk (moderne) menneskesyn, som tilpasser den kristne kamp og forsagelse efter menneskelig fornuft og viger uden om det kristne livs kors- og dødsaspekt, som er en nødvendig del af fornyelsesprocessen (Fil 3,18-21). Dette sker let, når f.eks. moderne teologer reducerer opstandelsen til oplyst dannelse og indsigt uden den kritiske distance til denne verdens formørkede modvilje imod den åbenbarede sandhed fra Gud (jf. Rom 1,18-32).

Fokus på opstandelseskraften værner os også mod at blive for *verdensfjerne*. Opstandelsen er ikke bare en ren åndelig begivenhed uden fysiske og historiske konsekvenser. Den skaber nyt perspektiv på vores krop og vores liv. Den giver håb til en fornyelse af vores fysiske og psykiske tilstand her i livet, og til at Gud vil ændre radikalt på verdens gang ved sin fysiske genkomst engang i historien. Den befrier os fra en ”hængehoved-kristendom”, der kredser om sin egen

Opstandelsen befrier os fra en ”hængehoved-kristendom”, der kredser om sin egen plage og grundlæggende betragter livet med lede

plage og grundlæggende betragter livet med lede. Lidelse er en del af tilværelsen, men der skal vores fokus ikke være.

Der er en kraft af liv tilgængelig for os i det kristne fællesskab omkring Ordet og sakramenterne, som giver os glæde og fred. Derfor kan Paulus tale om altid at glæde sig i Herren, selv om han måtte igennem mange lidelser. Her spiller håbet om den evige glæde i den fuldkomne opstandelse efter døden naturligvis også ind, men den får ham ikke til at opgive tilværelsen for tidligt. Verdslighed og synd må forsages, men ikke livet som sådan.

Når vi overvældes af træthed og tristhed over de lidelser, vi alle møder, er det tid til at søge Kristus i det kristne fællesskab, i nadveren og huske gaven, vi får i dåben. Der møder vi den Opstandne i funktion. ■

1 Kirkepostillen, 1544, WA22, s.402.

Overs: Finn B. Andersen

2 *Om Nadveren: Syndernes forladelse serveres*, i *Luthers Store Katekismus*, 1530. Overs: Finn B. Andersen

HORISONT

SPALTEN, HVOR REDAKTIONENS MEDLEMMER VIL FORSOGE AT SÆTTE AKTUELLE OG PRINCIPIELLE FORHOLD IND I EN STØRRE SAMMENHÆNG.

SPALTEN VIL OGSÅ INDEHOLDE PASSAGER FRA DEN KIRKELIGE DEBAT OG KLIP FRA FORSKELLIGE BLADE OG AVISER.

For dit er Riget og magten og æren

Vi har lige været på tur til USA, og i New York stod vi ved de to vandfald ved Ground Zero, der nu symboliserer de to bygninger, som faldt den 11. september 2001. Og i dag, hvor jeg skriver artiklen, hører vi om terrorangrebet i Paris.

Jeg læser også om de forskellige holdninger til, at et flertal i Københavns Borgerrepræsentation har stoppet alt samarbejde med Islamisk Trossamfund. Samtidig med, at der spekuleres i at lave teltlejr til flygtninge og immigranter – i håbet om, at det kan begrænse tilstrømningen. Mens Guds ord taler til os om at tage os af "de fremmede".

På den ene side kan jeg læne mig tilbage i sofaen og finde en form for fred i, at det ikke er mig, som har ansvar for tage stilling og handle, og jeg trøster mig ved, at uroen og frygten endnu ikke påvirker mig og mine nærmeste på det konkrete plan. På den anden side kommer det nærmere og

nærmere. Det svært definerbare "det".

Og spørgsmålene tårner sig op:

- Er det demokratiets styrke at tillade folk at have en anden opfattelse og at give udtryk for den?
- Har Gud virkelig magten i himlen og på jorden?
- Hvad skal vi gøre for at bekæmpe Islamisk Stat? Hvad bliver prisen for at prøve? Er det også en pris, jeg kommer til at betale?
- Hvordan kan man hjernevaske mennesker til at slå andre ihjel og efterfølgende springe sig selv i luften – i tro på, at de gør noget godt for Allah?
- Hvor mange af flygtningene er fremtidige terrorister?
- Skal vi gengælde ondt med ondt i retfærdighedens navn, eller vente på, at Gud griber ind?
- Hvordan ville verden have set ud i dag, hvis ingen havde grebet ind over for Hitler? På trods af de mange

menneskeliv, som gik tabt i kampen?

- Og hvad skal jeg gøre?

På sådan en dag virker det overvældende, at andagtsstykket, som vi læser efter aftensmaden, er så relevant, på trods af at det tager udgangspunkt i en to tusind år gammel situation, hvor Paulus udfordrer den romerske retsordning (ApG 22,22-23,5).

Her spørger Bo Giertz, om Paulus ville have lavet revolution, hvis hans protester ikke havde hjulpet. Og han svarer selv:

"Det ville han ikke, lige så lidt som Jesus selv. Men dette gælder dem, som lever i troen, i fællesskab med Kristus. Livet i verden, i samfundet, i staten, blandt dem, som ikke tror, det reguleres af ret og ikke af ubegrænset tilgivelse. Der må man møde uretten med retfærdighed, ikke med velsignelse og frivillig lidelse. Er retsordningen så korrumpert, at den tjener uretten og ikke retten, må den erstattes af

noget bedre. Det bliver en politisk sag, ofte, men ikke altid med fredelige midler. Ingen kan på forhånd sige, hvilke midler der er rigtige, og hvilke der er forkerte. Man må stå midt i virkeligheden, som den nu er i et bestemt land på en bestemt tid, for at kunne handle som et samvittighedsfuldt menneske for Guds ansigt."

Det gav ikke svar på alle mine spørgsmål, men det gav en fred, som ikke kom indefra. Og en bøn fødtes ud af freden: Kom snart, Herre Jesus!

IBL

Angst

Horisont i dette nummer af Budskabet sætter fokus på de terrorangreb, som vi har oplevet i efteråret 2015. Der er sikkert sket mere, siden disse linjer er skrevet. Terroren fylder aviserne og påvirker dagligdagen i en række storbyer.

Nærværende *Horisont* retter blikket indad.

Terrorens mål er at skræmme en befolkning mest muligt ved at angribe almindelige mennesker, der befinder sig på steder, der ikke normalt forbindes med politiske markeringer: indkøbscentre, markeder, restauranter, spillesteder, stadioner, skoler og steder, hvor mennesker samles til bøn.

Meningen er, at man skal begynde at kigge sig over skulderen, tænke sig om to gange, inden man gør noget, man normalt vil gøre uden at tænke nærmere over. De vil også begynde at mistænkeliggøre enkeltpersoner eller grupper. Der skabes grøfter, ja måske splid mellem mennesker.

Vi er blevet angste. Trygheden og tilliden mellem mennesker trues. For at genskabe vores tryghed bakker vi op om terrorlove med flere muligheder for politi og efterretningsvæsen til at overvåge, ransage og arrestere mennesker.

I samme boldgade: Hvordan vil den massive indvandring og flygtningestrøm påvirke de samfund, vi kender? Vi skeler til Sverige, og ser, hvordan de ikke længere magter at rumme de mange mennesker, der er ankommet. Flere lande gør det sværere at opnå asyl, forringer hjælpen til dem, der ankommer, og vi udsender information om, hvor uattraktivt netop vores land er.

Vi er hundeangete.

Så er der miljøet: Den globale temperaturstigning fortsætter, isen smelter med uoverskuelige konsekvenser til følge, voldsommere vejr, regnskov og dyr trues mere end nogensinde, mens vores forbrug langt overstiger jordens resurser.

Vi er blevet angste. Trygheden og tilliden mellem mennesker trues

Hvad skal vi gøre? Vi skal påvirke dér, hvor vi kan som vælgere og borgere. Det er dog ikke altid nok til at genskabe tryghedsfølelsen, især ikke fordi det kan være, at det viser sig, at verden fortsætter sin skæve udvikling mod afgrunden.

Her er der tre ting, vi som kristne kan hente tryghed i:

1. Bibelen har faktisk forudsagt, at verden ikke udvikler sig mod det bedre. Det smerter at se; det har faktisk konsekvenser for mennesker, idet mange lider pga. vold og miljøændringer. Men det betyder ikke, at Gud ikke har styr på sagerne. Tværtimod.
2. Gud har al magt i himlen og på jorden. Det handler om, at ondskaben har sin tid. En dag sætter Gud en stopper for onde menneskers handling.
3. En dag kommer Jesus igen, og så skal alt blive godt for hans børn. Får jeg evighedshåbet ind under hu-

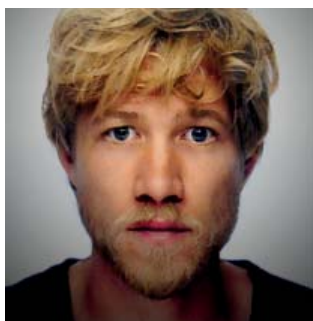
den, giver det faktisk mod til at være nærværende her og nu. Det kan f.eks. være inspirerende at læse vidnesbyrd fra forfulgte kristne, hvor netop håbet om det evige liv giver dem livsmod.

ADK

Meninger om menigheder

AF JOHANNES KREJBERG HAAHR

Hvilke billeder toner frem, når du tænker på dit kristne fællesskab? Er det ansigterne på dine medkristne eller en prædikant på en talerstol? Er det en lovsang i lysende tekst på storskærm eller den lavmælt summende lyd fra bedegrupper?

Johannes Krejberg Haahr,
f. 1985

Bach.theol, cand.it
Bibeludvikler (design)

Hvad end du tænker på, vil disse mentale billeder være forbundet med nogle vidt forskellige følelser. Nogle tænker med begejstring og glæde på opløftende lovsang, mens tanken om bedemødets pinlige tysthed akkompagneres af tilsvarende afdæmpede følelser. Andre vil have det helt modsat.

Et andet eksempel: Nogle vil tænke på en endeløs række af møder i et missionshus med samme velkendte form og blive helt nedtrykte og opgivende, mens andre vil opleve den selv samme forudsigelighed som en altafgørende tryghedsskabende rigdom. Eller: En højmesseliturgi vil af nogle opleves som en oldnordisk spændetrøje, mens andre vil finde den befriende neutral i al dens hævdvundne historiske forankring.

Jeg vil i denne artikel forsøge at se lidt nærmere på det kristne fællesskab som en forsamling af mennesker, der har klare (og ofte uforenelige) holdninger til, hvordan netop dette

kristne fællesskab skal komme til udtryk.

Emnet er vanskeligt, for det placerer sig i et kompliceret og farefuldt krydsfelt mellem psykologi, sociologi og teologi. Der er mange ting på spil – både følelser, temperamenter, gruppe-mekanismer og teologiske overbevisninger.

Stemnings- og forventningspres

Der findes nemlig forskellige meninger om menigheden. Derudover kan der også (og potentielt mere problematisk) være en forventning om, hvilken stemning og følelse, der vil være en "passende respons" på eksempelvis en prædiken, en lovsangsafdeling (som det så uskønt kaldes) eller andre liturgiske elementer i et møde eller en gudstjeneste.

I flere sammenhænge går tendensen i retning af, at møder/gudstjenester helst skal være "opløftende". Det kan både skabe et pres på en bestemt stemning hos deltagerne og samtidig (ubevidst eller bevidst) blive styrende for for-

kyndelsens indhold og form og ikke mindst på sangenes indhold og musikstilen – man skal jo gerne gå opløftet derfra. Nogle sange opleves derfor upassende at foreslå i denne sammenhæng pga. deres mere alvorstunge indhold eller melodi.

Modsat findes der også kristne fællesskaber, hvor der nærmest er en forventning om, at det hele skal være meget alvorligt og i hvert fald ikke sjovt. Jo mere nedbøjet, des bedre, kan det næsten opleves. Også her har det indflydelse på forkyndelsens tone og sang- og musikvalg.

Den udtalte forventning om en bestemt kollektiv stemning eller en bestemt følelse hos den enkelte bevirker, at man må mønstre en sådan adfærd for at være en integreret del af det kristne fællesskab. Hvis ikke man kan det, må man enten tage til takke med en perifer rolle eller (frivilligt eller ufrivilligt) forlade fællesskabet og finde et andet, hvor man med sit temperament passer bedre ind.

Flere tendenser i vores tid skubber i denne retning. For det første har den "følende" spiritualitet fået en mere fremtrædende position. Leif Andersen taler i sin prædikenlære om, at "spiritualitet er i dag ensbetydende med sanselig spiritualitet" (s.178).

Hvis dette kombineres med et krav om personlig integritet og en kirkelig mobilitet og shopperkultur, bliver den naturlige konsekvens, at vi klumper sammen efter teologisk temperament og bekræfter hinanden i, at vi nu synes, at de andre alligevel bliver "lige lovlig karismatiske/missionske/missionale/højkirkelige/lavkirkelige/etc."

Den kritiske bedømmelse af andre menigheder kan være ganske rigtig! Vi påvirker jo hinanden, og hvis alle med det samme "teologiske temperament" stimler sammen, vil der ske det sociologisk set indlysende, at der kommer en overfokusering på tematikker og vinkler, som ligger til højrebenet for denne gruppe. Vores teologiske slagsider forstærkes af sociale dynamikker. Jeg tror, det er vigtigt at være opmærksom på, at vi som mennesker har forskellige psykologiske temperamenter, som farver vores teologiske holdninger.¹

Vi skal passe på, at vi ikke kommer til at døm-

Den udtalte forventning om en bestemt kollektiv stemning bevirker, at man må mønstre en sådan adfærd for at være en integreret del af det kristne fællesskab

me hinanden ude af det teologisk gode selskab på baggrund af vores forskellige temperamenter – om vi eksempelvis har en tendens til ekspressivt (og måske endda til tider dogmatisk upræcist) at udtrykke vores glæde over frelsen, eller om vi mere nøgternt formulerer den samme glæde i udtryk, som trækker tydelige spor tilbage til noget "roseniansk" (inspireret af C.O. Rosenius, *red.*) legitimeret.

Begge dele kan være genuin og sund kristendom. Men begge dele kan også være overfladisk hyklari: ydre (men meget synlige) udtryk, der savner troens (skjulte) indre liv. Hykleriet er ikke forbeholdt karismatikkenes ekspressive patos, men kan lige så vel findes i Rosenius-pietismens identitetsskabende fromhedsdyrkelse.

Kirkens væsen er skjult

Hermed er vi fremme ved en vigtig pointe i den lutherske ekklesiologi (læren om kirken, *red.*). Jeg tror, at læren om kirkens samtidige skjulte og åbenbare karakter er en nøgle til at undgå de usunde forventninger om bestemte følelser og stemninger.

Som Regin Prenter udtrykker det i sin dogmatikbog, *Skabelse og Genløsning*:

"Som de troendes forsamling er kirken på een gang skjult og åbenbar. Troen selv og Guds nåde, som tilbydes troen i Jesus Kristus, er skjult under delagtigheden i forkyndelsens og sakramenternes ydre tegn. Blandt dem, der uddeler og modtager disse ydre tegn, findes både sande troende og hyklere, hvorfor den sande kirke altid er skjult under den falskes modstand. Men kirken er åbenbar, fordi ordets tjeneste som en ydre virkelighed altid er kendelig" (s.556).

Forkyndelsen af evangeliet og sakramenter-

FOTO: AALBØRG STIFT

Det kristne fællesskab er på sin vis et ikke-socialt fællesskab, fordi vi ikke er vendt mod hinanden, men sammen om at være vendt mod Gud.

nes forvaltning er det eneste synlige og utvetydige tegn på, at her er kirken. De spirituelle erfaringer, den engagerede menighed og væksten i medlemstallet, som vi ellers let tillægger stor betydning, vil derimod altid være tvetydige størrelser.

Følelses- og stemningspres kan flytte fokus fra troslivets skjulte karakter i det indre til troens synlige manifestation i det ydre, som altid (eller i al fald så længe denne jord består) vil være tvetydig. Dermed gøres troen til noget håndterbart og målbart ydre, som vi kan bruge til at dømme folk inde og ude med.² Og så står vi i fare for at bygge det kristne fællesskab op på dette ydre, på denne troens fromheds tydelige tegn i det enkelte menneskes liv.

Men det bliver et fællesskab om et gudsrige

på jord, som er forsøgt realiseret utidigt. For i syndens verden er der hyklere, der kan fingere en tro, som egentlig ikke er tro. Og der er sande troende, hvis tydelige syndefald kan skygge for synligheden af deres lille tro. Men nåden er usynlig. Retfærdiggørelsen kan ikke mærkes (Andersen 2006:181). Og hvis ikke jeg ved at se på mig selv kan konstatere retfærdiggørelsens tilstedeværelse, hvordan skulle andre da kunne?

Mine egne åndelige erfaringer og den hævdundne "passende følelsesmæssige eller stemningsmæssige respons" på ordets forkyndelse kan altså ikke bruges som en målestok for sand tro. Målestokken for den sande tro er en lydighed mod ordets forkyndelse af lov og evangelium. Punktum.

Et anderledes (helligt) fællesskab

Et andet træk ved den lutherske ekklesiologi, som vi her skal have med, er, at kirken på én gang er hellig (altså udskilt fra verden) og almindelig (altså en virkelighed i verden).

Jeg oplever i denne sammenhæng særligt et behov for en genopdagelse af det kristnes fællesskabs hellighed; af dets anderledeshed. Når vi går i kirke eller til møde, samles vi ikke i interessefællesskaber eller i erfa-grupper. Vi samles i et eskatologisk,³ ikke-verdsligt fællesskab (Prenter 1955:565). Og det må samværsformerne gerne understrege og i al fald ikke modarbejde.

Der kan være behov for et anderledes rum – ikke bare i direkte arkitektonisk forstand, men også i en overført social betydning – særligt for dem, som har det svært i de almindelige sociale og samfundsmæssige strukturer.

“Nogle [har] brug for at opleve, at de går ind i en anden verden, når de træder ind i kirkerummet / det kristne fællesskab. Simpelt hen af den gode grund, at de ikke har det godt i deres daglige verden. De kan ligefrem længes efter noget fremmed, noget arkaiserende (som efterligner ældre tiders stil, *red.*). Det er for så vidt en sund eskapisme (flugt fra virkeligheden og dens problemer, *red.*), selv om den har en trist baggrund.” (Andersen 2006:201)

Vi kan altså ikke bare sidde dette behov for det anderledes rum overhørig blot fordi, alt “det der mystiske halvhøjkirkelige” ikke rigtig siger os noget.

Digteren Søren Ulrik Thomsen vil de færreste læsere af Budskabet vel anse som en teologisk autoritet. Ikke desto mindre har han i det læsværdige essay *Pro Ecclesia* nogle lignende iagttagelser om netop dette med farerne ved at gøre det kristne fællesskab til et socialt fællesskab på linje med almindelige verdslige fællesskaber:

“I kirken slipper jeg ikke kun ud af min psykologiske selvoptagethed, men også ud af de beklumrede sociale rum, hvor vi er alt for opslugt af hinanden. I gudstjenesten udgør menigheden, hvad jeg vil kalde et ikke-socialt fællesskab, hvormed jeg mener, at her er vi ikke vendt imod hinanden, men sammen om at være vendt imod Gud. Jeg kan lide tanken om at sidde på kirkebænken ved siden af en mand, som muligvis

stemmer på et politisk parti, der får mig til at gyse, klæder sig, som jeg aldrig kunne finde på, nærer de forkerte fordomme og måske står mig fjern i enhver anden henseende, end at han er et menneske, hvorfor vi også er nulstillede over for hinanden ved at være lige for Gud.”⁴

Sociale hindringer for evangeliet?

Vi står altså én for én over for den ene(stående) Gud. Men vi står der selvfølgelig ved siden af hinanden i det kristne fællesskab. Problemet opstår, når vi kommer til at se for meget og for kritisk på sidemanden og for lidt på den Gud, som møder os i nådemidlerne – kirkens synlige kendetegn.

Ham må vi først og sidst vende vor opmærksomhed mod. Kun på den måde bliver vores primære formål med deltagelsen i det kristne fællesskab at blive mødt af Gud og få tilsagt det, vi ikke kan sige os selv. Kun på den måde bliver det kristne fællesskab noget fundamentalt anderledes end andre sociale fællesskaber.

Det stærke sociale fællesskab, som ofte naturligt bygges op, når vi er sammen om det vigtigste i vores liv, er en luksus og glæde, som vi må takke for. Men vi må være varsomme med at gøre det til et “krav” til vores forsamlinger, at vi eksempelvis uforbeholdent og ublufærdigt kan “dele liv” (som det hedder med et buzzword, jeg altid krymper mig lidt ved).

For dem, der ikke kan “dele det ‘rigtige’ liv”, vil det være en social barriere, som kan blive en hindring for adgang til evangeliet. Og hvis der er noget, som kan bringe Paulus op i det røde felt, så er det netop sådanne uevangeliske klinedannelser og dynamikker, som hindrer sandt troende i at modtage ordets forkyndelse og sakramenterne. Det ses i Galaterbrevets uforbeholdne kritik af dem, der kræver omskærelse, og i Første Korintherbrevs omtale af asociale nadverfællesskaber som værende til skade og ikke til gavn.

Er bibel-glæden, bønskampen, Jesus-glæden, syndenøden eller det velfriserede middelklasse(familie)liv og den præsentable-uden-at-være-prangende fremtoning blevet den nye “omskærelse”, som lægger hindringer i vejen for tilegnelsen af evangeliet for de mennesker, der ikke kan stable sådanne følelser, erfaringer eller liv på benene? ■

Referencer:

Andersen, Leif (2006): *Teksten og Tiden, bd.2*, (kapitlet *Fra fornuft til følelse*, s. 176-207), Forlaget Kolon

Prenter, Regin (1955): *Skabelse og Genløsning* (kapitlet *Ordets og troens kirke*, s.556-588), Forlaget Gad

- 1 Læs mere i mit blogindlæg: luthersk-netvaerk.dk/blog/teologiske-temperamenter/
- 2 Jo, der er klart bibelsk belæg for at operere med kirketugt eller udelukkelse fra menigheden. Men den vil altid være underlagt en begrænsende fejlbarlighed: Hyklere, hvis synder er skjulte, rammes netop ikke, mens potentielle hyklere tværtimod findes blandt dem, der udfører kirketugten, hvorfor den alene kan tjene det afgrænsede formål: at dømme de ubodfærdige, åbenlyse syndere.
- 3 Hentyder til det kristne håb og fuldendelsen i evigheden, *red.*
- 4 *Pro Ecclesia* (essay i bogen *Kritik af den negative opbyggelighed*, Forlaget Vindrose), s.182

Hvordan bør vi opfatte evangeliet?

AF D.A. CARSON

Jeg har en præsteven, som plejer at bede sine praktikanter om at fortælle, hvad evangeliet er med ét ord, derefter én sætning, ét afsnit og til sidst én side, så de begynder at se, hvordan tingene hænger sammen. Lad mig forsøge noget lignende.

D. A. Carson, f. 1946
Professor i NT ved Trinity Evangelical Divinity School i Illinois, USA
Medstifter af The Gospel Coalition

Jeg kunne f.eks. sige, at evangeliet er: Jesus.

Men det giver mere mening at sætte lidt flere ord på: Evangeliet er gode nyheder, hvilket også kan være farlige nyheder. Det er de gode nyheder om, hvad Gud har gjort gennem Jesus Kristus - specielt gennem hans død og opstandelse til frelse for sit folk og til sin egen og sin søns ære.

Det kan man så uddybe meget mere ved f.eks. at tilføje, hvad Jesus har fuldført gennem sin død og opstandelse, og at dette i sidste ende leder til forvandling af enkeltpersoner her, genforening mellem ham og hans folk og til sidst fuldendt forvandling i en ny himmel og på en ny jord i retfærdighedens hjem med opstandelsens eksistens.

Alt det er opnået gennem Jesus på korset, hans opstandelse, himmelfart og hans plads ved sin

fars højre hånd. Det er de gode nyheder - det er, hvad Gud har gjort.

Evangeliet er gode nyheder

Dette uddybende svar på, hvad evangeliet er, er nyttigt, fordi det er mere dækkende. Evangeliet vipper dig ikke bare ind i kongeriget, hvor hele forvandlingsprocessen så kommer efterfølgende gennem discipelskursus. Nej evangeliet er den store kategori, hvorunder discipelskab, helliggørelse, fuldendelse og alt andet kommer.

Derudover er denne definition af evangeliet tro mod selve ordet – sprogligt set: Det er *nyheder*. Det er Guds nyheder om, hvad han har gjort. Derfor må evangeliet proklameres. Det er det, man gør med nyheder. Når du har vidunderlige eller vigtige nyheder at fortælle, så bekendtgør du dem.

Så den gamle talemåde, som ofte forbindes

med Frans af Assisi, selvom han højst sandsynligt aldrig har sagt det - "Prædik evangeliet, brug om nødvendigt ord" - giver ikke nogen mening overhovedet. Det ville være det samme som at sige til en nyhedsoplæser i aften på de regionale nyheder: "I aften kl. 10 vil jeg have dig til at fortælle nyhederne, brug om nødvendigt ord". Det giver bare ikke mening.

Nyheder må fortælles videre. Så der er en centering om ord-tjeneste, den proklamerende/forkyndende tjeneste. Jo, der er også plads til begrundelse og debat osv., hvilket fremgår af følgende skriftsteder: "Kom, lad os gå i rette med hinanden, siger Herren" (Es 1,18) og "Da vi nu ved, hvad det er at frygte Herren, søger vi at overbevise mennesker" (2 Kor 5,11). Der er forskellige former for kommunikation, men centralt for en stor del af NT er altså denne forkyndende overtone - at bekendtgøre nyhederne om, hvad Gud har gjort.

Skellen mellem evangeliet og dets konsekvenser

Det andet element i den nævnte definition af evangeliet er dens skellen mellem, hvad evangeliet er, og hvad dets efterfølgende konsekvenser er. Evangeliet er, hvad Gud har gjort gennem Jesus Kristus. Hvordan vi reagerer på det i tjeneste, selvfornægtelse, at tage vores kors op, villighed til at dø, at hjælpe andre og grave brønde i Sahara, eller hvad vi ellers gør, så er det udtryk for *forvandlede levemåder*, men det er ikke *evangeliet*.

Der er udgivet en bog, der hedder *Hullet i vores evangelium*. Dermed tænker forfatteren f.eks. på mere omsorg for de svage og trængende og undertrykte. Jeg insisterer så stærkt som nogen på, at Bibelen i sin helhed siger en hel masse om de trængende og undertrykte, og om hvordan vi bør tjene dem. Det er sandt - men det er ikke *evangeliet*. Det afsløres faktisk også i bogens undertitel: - *hvad kræver Gud af os?*

Vores forpligtelser over for Gud og andre mennesker er imidlertid ikke evangeliet. Evangeliet er nyhederne om, hvad *Gud har gjort* for os. Og det har så efterfølgende nogle konsekvenser.

Min stærke insisteren på at skelne mellem *evangeliet* og *dets konsekvenser* skyldes, at hvis

FOTO: ISTOCKPHOTO

man begynder at læse konsekvenserne baglæns ind i evangeliet, så vil evangeliet komme i fare for at blive mindre og mindre, og så handler det mindre om, hvad Gud har gjort i Jesus Kristus på korset, og mere og mere om, hvad vi gør.

Enhver såkaldt evangelie-prædiken vil derfor mere komme til at lyde som moralisme. Det er meget let at glide ind i en Gud-fri, kraftesløs form for moralisering, der pisiker mennesker, men som ingen kraft har, fordi der ikke er nogen gode nyheder om, hvad Gud har gjort.

Behov for evangelie-centering

De seneste 10 år har den "evangelie-snak", jeg her præsenterer, fået en oplomstring. Man kan måske tale om en evangeliecentreret bevægelse. Den afspejler på en måde en ældre skellen, som evangelikale med god grund holdt meget af. Den ældre generation talte om formalprincippet (Skriften som eneste autoritet) og materialprincippet (evangeliet, retfærdiggørelsen ved tro alene).

En del anser Skriften højt (formalprincippet). Jehovas Vidner tror på Skriftens fejlfrihed.

Nyheder må fortælles videre. Det er det, man gør med nyheder. Derfor skal evangeliet proklameres.

Mange mormoner tror på troværdigheden i inspirationen og fejlfriheden i Skriften, men de har alligevel et meget anderledes "evangelium". Så for at have en sundt billede af Bibelens indhold, må vi holde fast i, hvad evangeliet egentlig er (materialprincippet).

Bibelen er ikke bare en blanding af enkeltstående hellige bøger, hvorfra man kan tage en

Vores forpligtelser over for Gud og andre mennesker er ikke evangeliet. Evangeliet er nyhederne om, hvad Gud har gjort for os. Og det har så efterfølgende nogle konsekvenser

hvilken som helst tekst og udlede nogle få moralske principper og så sige, at man prædiker Bibelens budskab. Sådan er det ikke.

Bibelen hænger sammen - dens dele passer sammen og er i overensstemmelse, der er tråde, linjer, typologi og strukturer i Bibelen, der leder hen imod evangeliet. Jo mere man ser det, des mere vil budskabet fra de forskellige dele af Bibelen - selvom hver bog og kapitel bidrager med noget forskelligt - sammenføje tingene og dermed bringe dig til Jesus Kristus på overbevisende måde.

I en tid, hvor folk i stigende grad er blevet fokuserede på periferien, er det at blive mere evangelie-centreret i mine øjne en meget god bevægelse.

Hvor ligger fokus og passionen?

Lad mig nævne endnu et godt element i den evangelie-centrerede bevægelse. Jeg har undervist i næsten 40 år, og hvis der er en ting, jeg har lært, er det, at folk ikke lærer alt, hvad jeg lærer dem. De plejer derimod at lære, hvad jeg er fokuseret på og passioneret omkring.

Hvis jeg bare forudsætter evangeliet som noget kendt og selvfølgelig, men er optaget af det perifere, så bliver det perifere centrum for den næste generation. Og i den situation er de kun

omkring én generation fra at miste evangeliet helt.

Evangeliet er nu blevet fjernt for dem, og min egen undervisning og forkyndelse må tydeliggøre, hvad jeg er optaget af, så jeg gentager det hele tiden: evangeliet om Jesus Kristus. På den måde videregiver jeg til næste generation det, der er centralt, det, der ikke står til forhandling, det, de også må være optagede af at videregive til deres elever.

Så i det store og hele tænker jeg, at opblomstringen af den evangelie-centrerede tjeneste og talen om evangeliet er en rigtig god ting.

Praksis, periferi og centrum

Men ligesom enhver anden god ting, kan dets natur forandres. Nogen ville måske begynde at sige noget i retning af: "Jeg er kun interesseret i at dele evangeliet. Jeg er fuldstændig ligeglad med kirkestrukturer". Men på et tidspunkt kommer man til det praktiske om, hvad der sker i den lokale kirke, og så er man tilbage ved pastoralbrevne.

Her opdager man, at strukturen af den lokale kirke også er formet af evangeliet, som godt nok er en stor ting, der inkluderer discipelskab, men faktisk ikke dækker alting. Og så er der ting som kirkemedlemsskab og disciplin og tilhørsforhold til Kristi forenede legeme, der på en måde flyder ud af evangeliet, men som ikke kan identificeres med evangeliet.

Meget snart vil man også komme til at tale om spørgsmål omhandlende samtidens seksualmoral, gengifte fraskilte, homoseksualitet, eller hvad det nu kunne være. Alle disse emner er på en eller anden måde i *berøring* med evangeliet, men de *er ikke* evangeliet.

Evangelie-fokuseringen må altså ikke blive en undskyldning for ikke at tænke sammenhængende. Men når vi fokuserer på perifere emner, der også er vigtige, må vi ikke miste forankringen i centrum. Vi skal ikke lade os vildlede, så det perifere erstatter det centrale. ■

Fra interview på videoen "How should we understand the gospel?": <https://www.youtube.com/watch?v=kSy1ucg4m6U>

Oversættelse: Emil Solgaard. Bearbejdet af red.

FOR TROEN

Evangeliets kraft i vores svaghed

AF VESA OLLILAINEN

Hvordan skal vi forholde os til den modgang, vi møder som kristne? Nutidens kristne er ved at miste modet i mangt og meget. De nordiske folkekirker mister medlemmer i en strid strøm. Den liberale teologi skubber, bid for bid, den bibeltro teologi ud af kirkerne.

Den kristne tros indflydelse på samfundet bliver mindre og mindre. Mennesker ved efterhånden mindre om, hvad kristen tro er. Den smule, de ved, har kun ringe betydning for dem. En uvenlig holdning breder sig og synes gradvist at skifte til åben fjendtlighed.

Ud over de udfordringer, samfundet præsenterer os for, har vi de indre udfordringer. Vækkelsesbevægelserne og missionsorganisationerne kæmper med faldende medlemstal. Gennemsnitsalderen er stigende. Økonomien er anstrengt.

Nyt perspektiv på modgang

Oplevelsen af modgang er ikke ny. De første kristne gennemled og levede under nogle omstændigheder, som vi kan spejle os i. Og ligesom kristne til alle tider har gjort, må vi vende os til Bibelen for at søge vejledning, når vi møder

modgang og besværligheder.

Apostlen Paulus har et overraskende perspektiv på modgang. Jeg tror, det kan kaste et nyt lys ind over ovennævnte oplevelser af vilkårene for kristenheden i dag:

"Og for at jeg ikke skulle blive hovmodig af de overmåde store åbenbaringer, blev der givet mig en torn i kødet, en engel fra Satan, som skulle slå mig, for at jeg ikke skulle blive hovmodig. Tre gange bad jeg Herren om, at den måtte blive taget fra mig, men han svarede: "Min nåde er dig nok, for min magt udøves i magtesløshed." Jeg vil altså helst være stolt af min magtesløshed, for at Kristi magt kan være over mig. Derfor er jeg godt tilfreds under magtesløshed, under mishandlinger, under trængsler, under forfølgelser og vanskeligheder for Kristi skyld. For når jeg er magtesløs, så er jeg stærk" (2 Kor 12,7-10).

Hvilken forandring Paulus havde gennemgået!

Vesa Ollilainen, f. 1978

Teol.dr.

Lærer på Finska Folkmissionen (SEKL)/Finnish Lutheran Missions bibelskole

Paulus fik ikke et nemt liv som Jesu apostel. Men på trods af megen modgang og lidelse gav evangeliet ham alligevel en vigtig grund til glæde.

Sådan havde han langtfra altid tænkt om tingene.

Forvandlingen hos Paulus

Her skriver en mand, der tidligere kunne prale af sin fejlfrie vandring. Paulus havde vidnet om, at han ”i spørgsmålet om retfærdighed, den som opnås gennem loven”, var en ”uangribelig” mand (Fil 3,6). Paulus behøvede ikke at skamme sig. Han havde levet et retfærdigt liv, som behagede Gud, idet han levede op til de krav, Gud stillede – mente han og man. Det var deri, han havde sin stolthed.

Men Paulus’ tiltro til sin egen lovopfyldelse førte ham til at hade kristne og forfølge dem. Paulus kendte helt sikkert loven ud og ind – eller det troede han i hvert fald. Men Gud knuste hans illusioner. Kristus åbenbarede sig for Pau-

lus på vejen til Damaskus, hvor Paulus var på vej til at fortsætte med at forfølge de kristne. Kristus forvandlede Paulus.

Hvordan blev Paulus forvandlet? Han begyndte at læse Det Gamle Testamente med *ny indsigt*. Han begyndte at forkynde for jøderne, at Jesus virkelig var den Kristus, som Gud havde lovet ved profeterne (se ApG 9,20-25).

Han indså, at han hidtil ikke havde opfattet det, der var indlysende i Mosebøgerne. Han havde overset lovens intention, overset hentydningerne om, at loven var midlertidig og havde en ende, overset profeternes ord om en ny pagt, som skulle erstatte den gamle, overset lovens og endda profeternes vejskilte mod Messias. Det var, som om lovens bogstav var vigtigere end lovgiverens intention.

En anden forandring var glæden. I et af sine

fangenskabstreve skriver Paulus: "Glæder altid i Herren" (Fil 4,4). Paulus glædede sig over, at Kristus blev prædikeret, selv om prædikantens motiver kunne være tvivlsomme (Fil 1,18). Han glædede sig med dem i deres fælles tro (Fil 1,25), over fangenskabets, som medførte, at Guds ord blev prædikeret endnu mere ufortrødent (Fil 1,14.18) og på trods af, at hans blod måske ville blive udgydt (Fil 2,17-19).

En tredje forandring var, at Gud gjorde Paulus svag. Herren valgte Paulus til apostel. I den opgave måtte han gennemlide mange vanskeligheder. Frelsens glæde og frelsens kors gik hånd i hånd. Paulus formulerede det på denne måde: "For I har for Kristi skyld fået skænket den nåde ikke bare at tro på ham, men også at lide for hans skyld" (Fil 1,29).

Den indsigt sammenfatter meget fint Paulus' liv. Han kunne opregne utallige vanskeligheder, lige fra fængsel og slag til livsfare og hungersnød (2 Kor 11,23-29), hvor Paulus – for at være vidne for Jesus – skyndte sig videre, forfulgt og ofte afskyet (se f.eks. Apg 9,23-25.29-30; 14,19f20; 16,16-24).

Kun Kristus og hans kraft er tilbage

Evangeliet spredtes yderligere, dog under store vanskeligheder og megen modgang. Ud over det ydre pres, som Paulus måtte gennemlide, delte han også den indre nød for de kristne i de forskellige menigheder. Paulus var foragtet og forladt, "en lidelsesmand, kendt med sygdom" (jf. Es 53,3).

Og ikke kun det: Paulus havde noget, der smertede ham meget. Han havde "fået en torn i kødet, en Satans engel, som slår mig i ansigtet, for at jeg ikke skal hovmode mig" (2 Kor 12,7).

Hvad var det for en torn? En synd måske? Sygdom? Fysisk defekt? En plaget samvittighed? Minder fra den tid, han forfulgte de kristne? Vi ved det ikke. Jeg tror ikke, at det er vigtigt for os at vide.

Vi sætter alt for let vore forhåbninger til den gode gave i stedet for den gode gaves giver

Mere vigtigt er dette: Trods Paulus' vedvarende bønner nægtede Gud at fjerne tornen. Den var Guds redskab til velsignelse for Paulus. I vanskelighederne fyldtes han med Kristi kraft (2 Kor 13,4).

Guds nåde udførte noget i ham, som intet menneske kunne bevirke. Derfor ønskede han at være helt afhængig af Gud. Livets prøvelser, sorger og trængsler havde tilintetgjort de ting, vi mennesker ellers ville bygge vores grund på. Når alt andet faldt, var der kun Kristus tilbage. Og jo mere svag Paulus var, des stærkere var Kristus. Derfor hilste han alt det velkommen, der brød ham ned. Han ønskede mere af Kristus.

Falske forhåbninger smuldrer

Vi kristne bekender, at vi frelses af nåde alene. Men bekendelsen til trods har vi fremmede guder at kæmpe med. Ord og gerninger hører for sjældent sammen. Vi kan gøre meget godt: give penge til missionsarbejdet, læse Bibelen flittigt, bede dagligt, give vores børn en god kristen opdragelse, rejse i evangeliets tjeneste. Gud velsigner os stadig med livets goder. Men når vi så mister noget af dette, kan vi blive så bedrøvede, at vi ikke vil leve længere.

Måske vender vi modgangen mod os selv: Vi har ikke bedt nok, ikke givet nok, ikke gået tilstrækkeligt til gudstjeneste. "Jeg må give Gud mere, så jeg får det fra ham, jeg gerne vil have".

Alternativt kan vi blive vrede på Gud, fordi vi mener, at vi har gjort os fortjent til hans velsignelse. Når nu den smule, som vi satte vores håb til, forsvinder fra

vores liv, begynder det at koge inden i os. Urimeligt! Fejl! Skam dig, Gud! Hvor vover du!

Vi sætter alt for let vore forhåbninger til den gode gave i stedet for den gode gaves giver. Senest når vi mister afguden, afsløres det, hvad vi virkelig satte vores lid til. Og Gud er en Gud, der er jaloux. Han tillader ingen guder ved siden af sig selv.

Derfor tager han de vigtigste ting fra os, undertiden lidt efter lidt: Mammon, ære, berømmelse, hus, bil, båd, helbred, karriere, børn, arbejde. Selv vi kristne kan have vores specielle afguder: kirkelederes støtte, politikernes respekt, godt image i medierne, forsamlingens tilvækst, missionsens fremgang, den rene og uforfalskede lære. Også dem tager han bort.

Har du noget ud over Gud, som du sætter din lid til? Gud tager det bort før eller senere. Senest når han kalder os fra tiden til evigheden må vi lægge alt fra os. Hvis vores håb da er sat til nogen eller noget af det, vi forlader, mister vi dermed også det sande håb.

For at dette ikke skal ske, tager Gud det bort, som vi har sat vores lid til. Han gør os svage. Lidelser, trængsler, ydmygelser, sygdomme og andet af livets mørke side er hans måde at fjerne vores vrangforestillinger, så vi kan se, at vi har bygget på sand. Svagheden gør os modtagelige for Guds kraft.

Når vi igen og igen rammes af Guds hammer, som knuser den ene afgud efter den anden, når de timelige forhåbninger falder sammen, da afsløres det, hvad der virkelig består. Kun Kristus består. Derfor er det

dybest set os til glæde, når vi må lide. Det er Guds måde at åbne vores øjne for Kristus. Derfor arbejdede Gud sådan med Paulus. På samme måde arbejder Gud med os.

Evangeliet er det vigtigste

Det paradoksale med Paulus var, at han var stærk i sin svaghed. Paulus kaldte sig selv for

De prøvelser, vi kristne i Vesten udsættes for, er Guds kald til os om at blive mere afhængige af Kristus

svag. Havde vi set ham i hans lidelser, havde vi haft ondt af staklen. Alligevel vidner hans liv om et mod, som gik ud over det sædvanlige.

Trods utallige og gentagne tilbageslag, fortsatte han med sit arbejde for udbredelsen af evangeliet. Paulus tav ikke trods fjendskab. Han forkyndte frimodigt Kristus. Han var villig til at lide for evangeliets skyld, mere end de fleste af os ville risikere.

Evangeliet var det vigtigste for Paulus. Han satte ikke længere sin lid til at adlyde Moseloven ned til mindste detalje. Hans forhåbninger lå ikke i farisæernes indviklede regler for renhed. Paulus veg ikke uden om, heller ikke i efterfølgelse – for Kristus havde reddet ham.

Kun Kristus var hans styrke. Kristus var hans frelse. Fra Kristus ventede Paulus alt godt og al hjælp i sin nød. Kristus regerede i hans hjerte. I Kristus havde han alt: frelsen, syndernes forladelse, den hellige ånd, opstandelse og evigt liv i himlen foran Guds og lammets trone.

Hvorfor da have andre guder sammen med ham? Hvorfor jage efter andres anerkendelse eller økonomisk uafhængighed, når han havde Kristus? Evangeliet frigjorde Paulus fra at jage efter det forgængelige.

Han begyndte ikke dermed at opføre sig hensynsløst og ubehøvlet. Men han behøvede heller ikke at spille tid på at forsikre sig om evangeliets tilsyneladende fremgang, ved at være

tavs i lærestridigheder, når falske apostle forkyndte eller sleb dele af Skriften væk, der ikke passede sammen med tidsånden.

I Kristus havde han sin frelse. Derfor så Paulus ingen grund til at foretage strategiske kompromisser om lære og liv i håb om, at hans afgang ville bane vejen for evangeliet. I stedet satte Paulus alt på sin frelse. Han overlod det til sin Herre at åbne og lukke dørene. Det vigtigste for Paulus var at være tro mod evangeliet og ikke sætte det over styr.

Fangenskab udbredte evangeliet

Et eksempel på Paulus' indstilling dukker op i brevet til de kristne i Filippi. Han konstaterede, at hans fangenskab havde ført til fremgang for evangeliet (Fil 1,12-14). Paulus forsvarede sig tydeligt mod sine kristne kritikere, der havde modsat sig, at han begav sig til Jerusalem og risikerede at blive fængslet (Se ApG 21,10-14).

Paulus var en dygtig evangelist og missionær. Derfor kan man måske undrende spørge: Så han ikke, hvor meget arbejde, der stadig lå foran dem? Fangenskabet ville lukke mange døre. Hvilke muligheder ville Paulus så ikke gå glip af!

Kunne han ikke være mere fornuftig og ikke hovedkulds begive sig ud på en rejse, som kunne være til skade for evangeliet? Og tænk på alle de forsamlinger, Paulus havde grundlagt. Ville han overlade dem til deres skæbne? Ville han opgave dem for sine egoistiske motivers skyld? Risikerede han ikke alt det, han havde bygget op?

Indvendingerne var sikkert mange og ihærdige. Men Paulus vandrede ad den vej, Kristus havde udstukket for ham. Det var nøglen til fremgang. Nu havde romerne fået at vide, hvorfor Paulus var fængslet. Brødrene vidnede åbent om Herren.

Villighed til at lide

Når evangeliet bliver levende i os, indser vi, at al vores skyld er blevet tilgivet. Da kan vi tilgive de andre. Når vi ser og erkender, hvor stor vores skyld er over for Gud, og hvordan han betalte med sin søns død, har vi råd til at tilgive andres gæld. Først kommer Guds kærlighed til os gennem Jesus Kristus, hans lidelse, død og opstandelse. Og netop ud fra nåden strømmer

vores kærlighed. Først når Gud elsker os, kan vi elske vores næste og søge hans eller hendes bedste uden selv at mærke det. Vores kærlighed vækkes af Guds grænseløse kærlighed i Kristus.

Evangeliet føder glæden over Ordet og Bibelen i os. Den viser os jo, hvordan vi elsker Gud og næsten. Evangeliet binder vores samvittighed til Bibelen, så vi vil rette os efter den på trods af modstand, hån og kritik.

Hvordan kan jeg træde på ham, som har tilgivet mine synder ved at fornægte den åbenbaring, hans Fader har givet mig? Evangeliet vil, når det bliver kært for os, få os til at slå dybe rødder i Skriften. Vi elsker den, vi forsvarer den, vi tager den til os og opgiver ikke den mindste smule af Guds dyrebare ord. Ordet er jo hans, som har frelst mig.

Evangeliet gør os villige til at lide. Vi lærer, at svagheden er til velsignelse for os. Når vi mister det, som verden – og ikke sjældent også vi kristne – sætter sit håb til, knyttes vi mere og mere sammen med Kristus. Vi bliver mere og mere afhængige af ham.

Vi har brug for evangeliet hele tiden og hver dag. Vi vil være forankrede i Kristus. Vi vil have mere af vores frelser og forsoner. Da tager vi, som Paulus, gerne imod alt, hvad der gør os svage – for da bliver Kristus gennem sit evangelium stærk i os.

Kirkens tilbagegang – Guds kald til os

De prøvelser, vi kristne i Vesten udsættes for, er Guds kald til os om at blive mere afhængige af Kristus. Måske har meget af vores fremgang og vores kristne historie vildledt os til at stole mere på dem end på Kristus. Nok forkynder vi frelsen ved tro alene, men hvordan er det i praksis? Er vores religiøse fremgang vigtigere end at kende Kristus? Hvad sætter vi egentlig vores lid til?

Det, som nu sker omkring os, afslører brutalt, hvad vi egentlig tror på: Kristus eller vores egne evner som kristne. Det er ret og godt, når vi græder over det åndelige og moralske forfald. Naturligvis må vi sørge over, at antikrists ånd breder sig i samfundet så vel som i kirken. Men vi må aldrig sætte vores håb til de goder, Gud har givet os.

Nu, når meget af det tages fra os, har vi fået

FOTO: ISTOCKPHOTO

en enestående mulighed for at finde tilbage til den første kærlighed, til evangeliets kraft, som fuldkommes i vor svaghed. Når vores tro bliver klemmt mere og mere, kan én af årsagerne være, at Gud vil føre os tættere på Kristus.

Evangeliet lærer os, at tabet, ydmygelser, lidelsen og døden er Guds udvalgte redskaber. Korset – tegnet på dårskabernes dårskab – er blevet forvandlet til sejrens tegn, et tegn på Guds visdom.

Vores Herre og mester har vist os, at vandrigen gennem dødsskyggens dal leder til livet. Villigt påtog han sig at blive svag for vores skyld, så at vi med ham kan være stærke. Derfor findes der intet, vi behøver at fortvivle over.

Måske er kristentroens tid i Europa forbi for denne gang. Vi skal dog ihærdigt arbejde for, at Europa og vores nordiske lande igen bliver gennemsyret af kristen tro. Men deri består vort håb ikke. Måske står vi over for vækkelser, som vi tidligere kun har set skyggen af. Men heller ikke deri består vort håb.

Vores håb og vores kraft er evangeliet. Derfor glædes vi uanset ydre fremgang eller modgang. Vi har Kristus. Og i ham har vi alt. ■

Paulus tav ikke trods fjendskab. Han forkyndte frimodigt Kristus. Han var villig til at lide for evangeliets skyld, mere end de fleste af os ville risikere.

FOR TROEN

SKRALDESPANDSMØDE

AF ANNE CHRISTINE PEDERSEN

FOTO: MORGUEFILE

Jeg var for nylig på vej til København i bil og kørte ind på en rasteplads for at skrive en sms. Mens jeg sad i bilen og skrev, kørte en anden bil ind og parkerede ved siden af mig.

En ung mand åbnede førerdøren, steg ud og gik om og åbnede bagsmækken. På det andet forsæde sad en ung kvinde. Pludselig begyndte bilen at trille baglæns – med åben fordør og bagsmæk

og det hele!

Jeg tænkte: Hvad i alverden sker der? Hvorfor reagerer de ikke? – indtil det pludselig sagde "bump". Min bil var landet i en skraldespand foran bilen. Det var altså

mig, og ikke den anden, der trillede!

Bortset fra, at det var lidt træls med tanker på endnu en ny skade eller rids i lakken (det er mig, der står for den slags hjemme hos os!), var det en ret tankevækkende –

Det strejfede mig ikke, at det var mig, der var gal på den, før det sagde "bump"

og også lidt sjov! – oplevelse. Min opfattelse af virkeligheden var temmelig forkert. Men det strejfede mig ikke, at det var mig, der var gal på den, før det sagde "bump".

Modet med virkeligheden giver ridser

Hvor mange andre gange er det ikke sket, at min opfattelse af virkeligheden ramler sammen med den virkelige virkelighed – støder ind i skraldespanden?

Det kan være, at *min* oplevelse af et hændelsesforløb, af min formåen eller af et andet menneske rammer helt ved siden af de faktiske forhold. Men ikke om jeg kan begribe det, før der måske kommer et ordentligt *bump*, der får mig til at vågne og se virkeligheden i øjnene.

Det kan godt være, at det *bump* – mødet med skraldespanden – kan komme til at gøre ondt. Det kan få mit selvbillede til at krakelere; måske bliver jeg uarbejdsdygtig i kortere eller længere tid, måske bliver jeg nødt til at bede om tilgivelse, fordi jeg har taget fejl.

Ja, der kan komme mange buler og ridser i lakken i mødet med virkeligheden. Den slags er aldrig sjovt, især ikke når man skal aflægge regnskab for det. Men en ridse i lakken er til at leve med (det ser for øvrigt ud til, at bilen er sluppet nådigt denne gang!)

Modet med *Guds* virkelighed

Helt anderledes alvorligt er det, hvis min virkelighedsopfattelse først ændres, når det er for sent – når jeg f.eks. triller ud over afgrunden eller ryger i den store skraldespand, hvis indhold ender på forbrændingen.

Det er det, Jesus gør, hvad han kan, for at ad-

vare os imod. Er det ikke lige præcis det her, lignelsen om verdensdommen i Matthæusevangeliet 25,31ff handler om? "Jamen, Jesus, har vi da ikke gjort alt det, du snakker om?" "Nej!" må han sige til dem.

Eller Matthæusevangeliet 7,22ff, hvor situationen er den samme: "Har vi ikke gjort alt det her i dit navn?" "Jeg kender jer ikke!" er svaret, de får. Det mest skræmmende møde med virkeligheden, man kan forestille sig.

Eller hvad med lignelsen om den rige mand og Lazarus (Luk 16,19ff) eller brevet til den kristne menighed i Laodikea (Åb 3,14ff), hvor menighedens virkelighedsopfattelse – "Jeg er rig!" – i den grad ramler sammen med *Guds* virkelighed: "Hvis nogen er elendig og ynkelig og fattig og blind og nøgen, er det *dig!*"

Det er så barsk, at det må gibbe i os, når vi læser det. Og Bibelen er fuld af den slags bump ind i skraldespanden. Men det er jo for at afvende den helt store, uigenkaldelige katastrofe, at Jesus siger sådan til os. "Vågn op! Omvend dig! Se, jeg står for døren og banker!" Han vil så gerne ind i vores liv med *sin* virkelighed – den, som røveren mødte på korset, da han hang med de sidste rester af liv ude over afgrunden: "I dag skal du være med mig i *Paradis!*"

Konsekvensen af Jesu liv, død og opstandelse er den stærkeste af alle virkeligheder. Den, der lader sig standse af den virkelighed, omvender sig fra sin egen virkelighedsopfattelse og tager imod sandheden i og fra Jesus, lander i ... Guds hænder, i *Paradis*.

Gud være lovet for alle de bump ind i skraldespanden, han giver os undervejs i livet for at råbe os op og kalde os ind i *sin* virkelighed! ■

Anne Christine Pedersen,
f. 1952

Lærer

Bibelens syn på sig selv

BOGANMELDelse AF OLE SOLGAARD

Bibelens syn på sig selv

Peter Olsen
LM Sønderjylland-Fyn,
LM Vestjylland og DBI, 2015
138 sider, kr. 49,-

Vi præges let af tidsåndens fremhævelse af vores egne tanker, følelser og meninger som øverste norm. Det påvirker også vores syn på Bibelen og vores læsning af den. Derfor er der et stort behov for at få løftet synet på Bibelens guddommelige autoritet frem i vores tid.

I det lys er det værdifuldt, at Peter Olsen har skrevet denne bog om Bibelens syn på sig selv. For, som der står i forordet, er der behov for svar på det grundlæggende spørgsmål: "Er der et sandt, troværdigt og forståeligt budskab fra Gud, som kan give mit liv et fast fundament ...?"

Stringente argumenter

Forfatteren gennemgår, hvad Bibelen siger om sin egen inspiration, klarhed og troværdighed. Og han forholder sig også til de problemer eller "fejl", man umiddelbart kan støde på i sin bibellæsning. Bogen er båret af gode, stringente forklaringer og argumenter.

Der er en fin beskrivelse af, hvordan Gud har åbenbaret sig igennem sine ord og handlinger, som er nedfældet i GT,

Bogen er båret af gode, stringente forklaringer og argumenter

og at hele GT peger frem mod frelsen i Jesus.

Der er en lærerig udfoldelse af læren om Bibelens inspiration, hvor der nævnes tre former for inspiration: ydre manifestationer, indre tilskyndelser og konkursiv inspiration (brug af menneskers iagttagelser og evner under Åndens vejledning).

Dog fremgår det ikke helt tydeligt, hvori den konkursive inspiration af de bibelske forfattere – og dermed deres enestående autoritet – adskiller sig fra andre kristnes tale og forkyndelse, der også i en eller anden forstand er inspireret af Gud.

Savner svar på indvendinger

Peter Olsen distancerer sig både fra det liberale og konservative bibelsyn. Men selv-

om jeg er helt enig i hans ortodokse bibelsyn, kunne jeg ønske, at han havde forholdt sig lidt mere til nogle af de relevante indvendinger og spørgsmål, der kan rejses fra "konservativ" side.

Jeg kunne f.eks. ønske mig svar på spørgsmål som: Hvilken mening giver det i praksis at pointere den oprindelige teksts ufejlbarlighed, når denne tekst ikke foreligger, og når man samtidig indrømmer, at afskrifter og oversættelser har fejl? Hvordan kan fejlene apostle og profeter i øvrigt formulere sig uden fejl af nogen art, når de ikke skrev efter Åndens diktat?

Alt i alt er det en væsentlig bog, som jeg håber, mange vil give sig tid til at nærlæse og dermed blive styrket i tilliden til, at Guds ord er pålideligt. ■